

Tábla őrzi emlékét

Kulturált kampányon vagyunk túl

Baki Szilvia: én mindig battai maradok

XI. ÉVF. 111. SZÁM

Százhalom

2024. MÁJUS-JÚNIUS

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Óvárosi Búcsú – Bringatúra

Fotó: Tóth Erzsébet

A TARTALOMBÓL: Óvárosi Búcsú 2024 • Tábla őrzi emlékét – Csupics Demeter • Vezér Mihály interjú: Kulturált kampányon vagyunk túl • Szabó Gábor: Legfontosabb a személyes kapcsolat • Új képviselő a testületben – Horváth Júlia Petra • Török Sándor: Többet leszek jelen az Óvárosban • Baki Szilvia: Én mindig százhalombattai maradok • Egyensúlyban – Beszélgetés Tamási József atyával • Rácz Laci: Igaz történet – A Kakukk-hegy (III.) • Németh István: Egy lokálpatrióta emlékei (folyt.) • A Pfeiffer-család története (folyt.) • Francz Norbert: Batta a korabeli országgyűlési iratokban (III.) • Más szemmel – Az első kereszties hadjárat

Augusztusi

PROGRAMAJÁNLÓ

BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT

31. SUMMERFEST

AUGUSZTUS 13-20.
NEMZETKÖZI FOLKLÓRFESTIVÁL
ÉS ÖSSZMŰVÉSZETI KULTURÁLIS
RENDEZVÉNYSOROZAT

SZÍNHÁZI FESTIVÁL

7 este előadás

7 ELŐADÁS BÉRLET: 15.000 FT
ALKALMI JEGY ELŐVÉTELLEN: 3.500 FT

SUMMERFESTBATT.A.HU

08.13.	CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY: DOROTTYA	FŐSZEREPBEN: NACY KÁLÓZY ESZTER
08.14.	CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ	FŐSZEREPBEN: KÁLLAI BORI
08.15.	CIGÁNYTÜNDÉR	CZINKA PANNA ROMA KULTURÁLIS EGYESÜLET
08.16.	ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT	FORRÁS-NEPTÁNCGYÜTTES FÜGGETLEN SZÍNHÁZ ÉS FELHŐJÁRÓK MOZDULATSZÍNHÁZ MEGLÉPETÉS ELŐADÁSA
08.17.	100 TAGÚ CIGÁNYZENEKAR	MEGLÉPETÉS ÉNEKESEKSEL
08.18.	TÁNTORGÓK	FITOS DEZSŐ TÁRSULAT
08.21.	APÁK ÉS FIAK	DUNA MŰVÉSZEGYÜTTES

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY – DERES PÉTER: DOROTTYA

Komikus eposz két részben

Időpont: 2024. augusztus 13. kedd, 19:00

Helyszín: Barátság Kulturális Központ

A magyar irodalom állócsillaga, igazi költői bravúr, huncut, kócos remekmű – csak néhány vélemény Csokonai Dorottyájáról, amelyet rengetegen ismernek, mégis viszonylag ritkán játszanak a magyar színházak. Egy Dorotya-bemutató mindig kuriózum!

DOJA, A CIGÁNYTÜNDÉR

Czink Panna Roma Kulturális Egyesület előadása.

Időpont: 2024. augusztus 15. csütörtök, 19:00

Helyszín: Barátság Kulturális Központ

SZÍNHÁZ AZ EGÉSZ VILÁG!

Summerfest színházi fesztivál, 7 nap 7 előadás!

DÉRYNÉ program előadása.

A lakosság döntsön helyi ügyekben...

Kulturált kampányon vagyunk túl

Nyolcadik polgármesteri ciklusát kezdi meg októberben Vezér Mihály, akit kampányról választásról, az önkormányzat helyzetéről és jövőjéről kérdeztünk.

– Sikeresen lezajlott Százhalombattán az önkormányzati választás. Talán a korábbi éveknél is konfliktusmentesebb, csendesebb volt a kampány. Ön szerint ez egy folyamat,

vagy csak egy egyedi történet?

– Valóban, helyi mércével mérve is kulturált kampányidőszakon vagyunk túl, melyet minden szereplőnek köszönök! A százhalombattai közélethez méltatlan a viszályal és személyeskedéssel terhelt

kampány, úgy gondolom, hogy a polgárok is a színvonalas vitákra, valós alternatívák felmutatására vevők. Azt viszont csak remélni tudom, hogy ez nem egy egyszeri, kirívó eset volt, hanem a későbbi választások is hasonló hangulatban fognak lezajlani városunkban.

Volt időszak, amikor 6 jelölt közül győzött, most viszont egyedülként indult polgármesterként, de ezzel együtt a rendszerváltás óta a legmagasabb szavazatszámot érte el. Ön szerint a jelölőszervezetek, vagy inkább az egyéni ambíciók fogytak el?

– Arra számítottam, hogy velem együtt legalább két polgármesterjelölt lesz, váratlanul ért, hogy nem volt kihívóm. Nem tudom, hogy miért nem volt más induló, és nem szeretnék találgatásokba bocsátkozni. Megközelítőleg 6.800 érvényes szavazatot kaptam, úgy gondolom, hogy ez egy pozitív megerősítés a városlakók részéről a munkámat illetően. Nagyon hálás vagyok a támogatásukért!

A politikai pártok kivonulni látszanak az önkormányzati választásokból. Már a mostanira is csak egy maradt mutatóban Százhalombattán. A korábbi tapasztalat alapján hiányozhat-e a testületből egy-egy párt értékalapú

politizálása, vagy mindez mára nem több, mint konfliktusforrás?

– Az önkormányzati választás több szempontból is különbözik az országgyűlési választástól, jobban érvényesül az

kezetén hogy lehet felkészülni a belátható jövőre?

– Évek óta tartó tendencia, hogy egyre kevesebb jogkörünk van. Ez sérti a szubzidiaritás elvét (amely szerint, ha egy

adott jelölt személyes megítélése, és népszerűek a helyi civil szervezetek. Ezért több nagypolitikai párt valamilyen civil szervezet égisze alatt, és nem a saját színeiben indul.

Tapasztalataim alapján az önkormányzatoknál egyre inkább a pragmatikus, ideáktól eltávolodó, gyakorlatias programon alapuló politizálás a jellemző. A világnézeti különbségeket félretéve, ügyek mentén történő, szakmai munkát favorizálja a helyi lakosság.

Évről évre azt tapasztaljuk, hogy egyre inkább zsugorodik az önkormányzatok szerepe a helyi társadalom irányításában. Egy ciklus

feladatot egy közösség konkrét érintettsége okán, helyi szinten meg tud oldani, arról nem szabad magasabb szinten dönteni), ami minden település számára kedvezőtlen. A fejünk felett hozott döntések sértik az önállóságot, nélkülözik az egyedi helyi sajátosságokat, ezért azok végrehajtására is nehéz mozgósítani, mert nem érezzük sajátunknak. Több olyan feladat is van, melyet saját forrásból magas színvonalon láttunk el, de amióta az állam feladata, színvonalcsökkenés tapasztalható.

Az úgynevezett szuverenitást helyi települési szinten is tiszteletbe kell tartani, a helyi lakosság döntsön a saját közösségére tartozó helyi ügyekben!

A magyar törvényhozásra sajnos jellemző, hogy az érdekeltekkel történő egyeztetés nélkül, rövid hatályba lépési

idővel hoz olyan jogszabályokat, amelyek az addig megszokott helyzetet jelentősen felforgatják, így ezekre a változásokra szinte lehetetlen előre felkészülni. Jellemzően jelentős kérdésekben sem készülnek előzetes hatástanulmányok.

Ön nemcsak polgármesterként, hanem települési képviselőként is nyert a legutóbbi választáson. A harminc éves sikeres közéleti munkája milyen konklúziót eredményezett Önnél, és mi a legfontosabb motivációja az újabb szerepvállaláshoz?

– Megható az emberek töretlen támogatása, aminek köszönhetően ismét elláthatom annak a városrésznek a képviselői feladatait, amely évtizedek óta szolgál a családom otthonául. A választópolgárok többsége számít rám települési képviselőként, és polgármesterként egyaránt, ők jelentik a motivációt számomra. Nagyon sok feladat áll városunk előtt, ezek megvalósítása a Covid, az energiaválság és a rendkívül megnövekedett bürokrácia miatt jelentős csúszásban van.

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László, a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,
Csenderics út 4. Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Százhalombatta Város
Önkormányzata

Óvárosi Búcsú 2024

Mint minden évben László naphoz közeli hétvégén az idén is megtartották június 27-29 között Szent László tiszteletére az Óvárosi Búcsút. A számos kulturális program mellett Csupics Demeter emléktáblájának avatására is sor került. A tikkasztó hőség ellenére idén is több ezren voltak kíváncsiak a programokra.

A búcsú a Szent László téren álló Szent László mellszobrának koszorúzásával kezdődött június 27-én, csütörtökön, amit az Egység keresztény rockzenekar a Szent tiszteletére összeállított templomi zenés műsora követett a Százhalombattai Római Katolikus Plébánia szervezésében.

szági Szerb Színház előadása a Jávor Pál életútját bemutató Jávor „Pali” utolsó mulatása című színdarab.

Szombat délelőtt az aktív programoké volt a főszerep. A hagyományos főzőverseny már 9 órakor elindult, hiszen 13 órára el kellett készülni az ételekkel. Ezúttal négy

döntés értelmében a 2024. évi Óvárosi Búcsú Főzőversenyét a Batta Balett Senior csapata nyerte. Második helyezést a Piroskák csapata, harmadik helyezést a Vörös család, míg negyedik helyezést az Óvárosi Papírkutyák Gasztró Team csapata érte el. Az első három helyezett Szabó Gábor óvárosi képviselő felajánlásával oklevelet és serleget kapott, míg a negyedik helyezett Szalai Attila felajánlásával különdíjat kapott.

Az idén is elrajtolt az Óvárosi Bringatúra, a Battai Motorosok Egyesületének közreműködésével és az Érdi Rendőrkapitányság biztosításával. A hőség ellenére a túrára közel százan neveztek be, köztük sok kisgyerekes család. Az Érdi Rendőrkapitányság jóvoltából a helyszínen lehetőség volt a BikeSafe adatbázisba való regisztrálásra. A kimerítő túra végén a résztvevők értékes nyereménysorsoláson vettek részt. A nyereményeket a Familia Fagyizó, az Üveghegy Kiadó, Százhalombatta Város Önkormányzata és Szabó Gábor biztosította.

A búcsúhoz kapcsolódva nyílt meg a VII. Pajta-tárlat, „A modernizmus ösvényén” címmel, ahol a dr. Pozsgai Imre gyűjteményét képező Felek-Fetter Frigyes pompás képeit tekinthették meg, tárlatvezetés keretében az érdeklődők, hűs, kellemes környezetben.

Az Óvárosi Búcsú megnyitójára pénteken került sor a Zenálkó Etel Közösségi Ház falán Csupics Demeter emléktáblájának avatására és koszorúzására, akit Nagy Balázs alpolgármester, Szabó Gábor óvárosi képviselő, Takács Péter, mint egykori kolléga méltatott, majd fia Csupics György idézte fel emlékeit és mondott köszönetet.

Az avatást követően a Szent László templomban a Chorus Matricanus Nőiakar és a Liszt Ferenc Vegyeskar tartott teltházás templomi hangversenyt.

Szintén teltházás volt a Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Házban a Magyaror-

csapat nevezett és készített változatos, incsiklandozó menüket. A zsűri Szalai Attila, Szalai János, Nagy Zoltán, Rácz Richárd folyamatosan figyelemmel kísérte a főzést, majd az ízvilágot is megismerve hozták meg döntésüket. A koraste kihirdetett

A színpadi programok mellett a Barát-ság Kulturális Központ ügyességi játékokkal, a „Matrica” Múzeum hagyományos kézműves foglalkozásaival – agyagozás,

vonult Kádár Ferkó Fotószínházának, ahol korabeli hátterekkel, ruhákkal és kellékekkel a régi idők fotózása elevenedett meg. Kádár Ferkó 2011-ben járt utoljára Száz-

körmönfonás, gabonaőrlés –, a Hamvas Béla Városi Könyvtár óriás, élő társasjátékkal foglalta le a kicsiket és nagyokat egyaránt. Mindezek mellett vásárfia, szomj- és éhség-oltó termékek vásárlására is volt lehetőség.

Nagy sikere volt délutáni órákban fel-

halombattán, sokan megismételték az akkor készült felvételeket is.

A szabadtéri színpadon, szombaton 16 órától kezdődött a program. Elsőként helyi tánciskolák képviselői – Anna Dance Company, B-Cool Dance Team, IndepenDance mozgásstúdió, JP Dance Company, Forrás Néptáncegyüttes – mutatták be tudásukat, majd őket a már idősebb generáció előadói a Cselefy Asszonykórus, a Muslinca Dalárda, a Tököli Délszláv Együttes és a Koló zenekar előadásai követték. Habók János bűvész műsora egyaránt elvarázsolta a kicsiket és nagyokat. A varázslat folytatódott a Lélekkert zenekar előadásával, hiszen egy könnyed nyáresti, kellemes hangulatot teremtettek a téren.

A főzőverseny eredményhirdetése után Vastag Csaba tartott fergeteges koncertet, úgy, hogy többet volt a közönség között,

mint a színpadon és a rádasszám előadását ő maga kérte. Az alkonyat beálltával rendkívül látványos volt tűzzsonglőr bemutatkozó. Trixie Rubato koncertje után éjfélig Bredák PJ keverte a zenét a még szórazokozni vágyóknak.

Az Óvárosi Búcsú támogatója ezúttal is Százhalombatta Város Önkormányzata volt, fővédnöke Vezér Mihály polgármester. A színes programok létrejöttéhez jelenlétével, támogatásával hozzájárult a Százhalombattai Plébánia Hivatal, a Hamvas Béla Városi Könyvtár, a „Matrica” Múzeum, a Batai Motorosok Egyesülete.

-BK-

Fotók: Tóth Erzsi

Csupics Demeter emléktáblája a Zenálkó falán

Tábla őrzi emlékét

Az Óvárosi Búcsú ezúttal Csupics Demeter – Mitrus – emléktáblájának elhelyezésével kezdődött a Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház emlékfalán, június 27-én.

Csupics Demeter méltatását **Szabó Gábor óvárosi képviselő** kezdte, aki kiemelte, hogy azon túl, hogy a szerb nemzeti kultúra kiemelkedő alakja volt, nagyon sokat tett az óvárosi közösségért függetlenül a nemzeti ségi hovatartozástól.

Őt követte **Takács Péter** méltatása, aki több mint húsz évig volt kollégája Csupics Demeternek. Elmesélte, hogy amikor 1971-ben Százhalombattára, a Barátság Művelődési Házba jött dolgozni, nagyon nagy segítségére volt – Dubecz Tivadarral együtt – Mitrus, hiszen ő tartotta egyben az óvárosi közösséget. Mint művelődési házi dolgozó hetente, kéthetente jött a faluba egyeztetni, amely mindig jó hangulatban telt. Mint mondta, Mitrus mindig tele volt ötletekkel, tenni akarással, a közelgő programok előtt mindig végigjárta a falusi családokat, személyesen invitálva

összejöttek egymás borainak kóstolójára. Minekután a borok között jelentős minőségi különbségek voltak, amelyben nem mindig értettek egyet, újjára indították a mai napig tartó februári borverseny hagyomá-

időben, egy helyen felléptetni.

Csupics Demeter az egész életét a közösségnek szentelte, észrevette az apróságokat is. A nagyszámú vegyes házasságokból született gyermekek számára szorgalmazta az anyanyelvi oktatást már az óvodától kezdve.

Mint mondta, amióta kitudódott az emléktábla avatása, többen megjegyezték, hogy inkább a Szerb Közösségi Ház falára kellene azt kitenni. Szerinte a Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház falán nagyon jó helyen van, hiszen nem csak a szerbekért dolgozott. Ráadásul pont Dubecz Tivadar táblája mellett kapott helyet, akivel évtizedekig együtt dolgozott a közösségért.

Csupics György, mint legidősebb gyermeke – és egyben egyetlen fia – megköszönte az emléktábla kihelyezését. Illetve felhívta a figyelmet arra, hogy 1389-ben ezen a napon – június 28. – volt a rigómezei, vagy koszovói csata melynek elvesztése után indult meg a nagyarányú szerb bevándorlás Magyarországra. Ez a dátum minden szerb számára szimbolikus, mert egyszerre jelképezi a bukást, az újjászületést és a reményt.

Nagy Balázs alpolgármester kiemelte, hogy talán mindenki célja, hogy hagyjon maga után valamit. Csupics Demeternek ez sikerült, hiszen egy közösséget tisztelő, szerető, tevékeny ember volt. Óriási érdeme van a hagyomány, a nyelv, a kultúra fennmaradásában. Mint mondta ha minden nemzedékben lesz egy Csupics Demeter, akkor a város, a közösség jó kezekben lesz. Csupics Demeter jó példát mutat az utókor-nak.

őket. Elmesélt két történetet – a sok közül – melyek különösen emlékezetesek számára. Az egyik a mai borverseny kialakulásának körülményeiről szólt, miszerint gyakorta

nyát. A másik történet a generációk közötti szórakozási különbségek lefaragásának kísérletéről szólt, mely során kiderült, hogy nem jó ötlet a két generáció zenekarát egy

Csupics Demeter 1923-ban született Százhalombattán, tősgyökeres szerb családba. Akkor, amikor a szerbek száma drasztikusan megfogyatkozott, mert számosan visszaköltöztek az óhazába. Így a hagyományok tartása, a közösségi összetartás kora gyermekkorától kezdve különösen fontos volt számára.

Tanulmányait a helyi szerb egyházi iskolában végezte, majd a családi gazdálkodásban dolgozott és a második világháború végéig aktívan élte a helyi huszonévesek életét, amíg a történelem közbe nem szólt.

1945. január 8-án, többedmagával irategyeztetés címen Érdre kellett mennie, ahonnan Újvidékig gyalogolva, hónapok múlva, betegen hozta haza az édesanyja. Az út során számtalanszor megtapasztalta, hogy az összefogás – nemzetiségtől függetlenül – életet menthet. Édesanyja is a szerb kapcsolatainak köszönhetően találta meg az akkor már nagy beteg fiát. Ahogy felgyógyult kihasználva az adódó lehetőséget Pécsen elvégzett egy délszláv nemzetiségi tanítóképző iskolát. 1946-ban már a Pécs melletti Szemelyen szerb és horvát nemzetiségű gyermekeket tanított. 1950-ben Lórévra helyezték, ahová már feleségével érkezett és ahol hamarosan megszületett első gyermeke is.

haza Százhalombattára, ahol felesége és első gyermeke is várta. Tanítói oklevelét elvették, ezért 1954 és 1956 között a Tildy-tanyán alakult Damjanich térszben dolgozott.

A koncepciós perek áldozatainak rehabilitálása során Csupics Demeter 1956-ban visszakapta tanítói oklevelét és már ebben az évben délszláv tanítóként helyezkedett el Ercsiben. Hamarosan az Eötvös József Általános Iskola Napközi Otthonának vezetője, majd az Ercsi Cukorgyári Tagiskola igazgatója lett. 1985-ben, 29 év után innen ment nyugdíjba.

Ercsi munkájáért 1963-ban minisztériumi dicséző oklevelet, kiváló Munkáért (1980) és Kiváló Társadalmi Munkáért (1985) kitüntetését kapott.

Közben a Százhalombattán élő családja két lánygyermekkel bővült. Dolgozni Ercsibe járt, de

Százhalombattán rendkívül aktív közösségi életet élt, amelybe gyakran bevonta az Ercsieket is. Rendszeresen szervezett utakat a szerbek búcsújáró helyére Grábócra, ahol, amíg a hívek imádkoztak ő bográcsban valamilyen ételt készített.

Az 1960-as évektől, látván a gyors változásokat, munkája mellett a százhalombattai hagyományápolással és a kultúrateremtéssel is foglalkozott.

ben megalakította az első magyarországi Szerb Klubot, mely tagjai között jelentős volt a nem szerb nemzetiségűek száma is. A nemzeti hagyományok fenntartásáért végzett töretlen munkáját a Délszláv Szövetség többször elismerte.

Csupics Demeter
(1923–1992)

Csupics Demeter 1923-ban született Százhalombattán, tősgyökeres szerb családban. Tanulmányait a helyi szerb egyházi iskolában végezte, majd a családi gazdálkodásban dolgozott. A II. világháború befejezése után munkaszolgálatra vitték. Baján, Keszeyvározt és Újváskényen töltötte a hosszú hónapokat. Innen nagybetegesen került haza, több százhalombattai társával együtt. Ezt követően elvégezte Pécsen a nemzetiségi tanítói szaksót. Itt ismerkedett meg feleségével, Babity Málnával. Napközitként dolgozott Lórévén, a Rajk-per hulláma itt érte el 1950 őszén. Koncepciók perben négy éves kényszermenteké aláírta, amiből 1954-ben került vissza Százhalombattára. A tanítói oklevelét elvették, ezért a Tildy-tanyán alakult Damjanich TKS-ben dolgozott. Rehabilitációja után 1956-ban délszláv tanítóként helyezkedett el Ercsiben, ahol a cukorgyári tagiskola igazgatója lett.

Később Százhalombattán aktív-közéleti életet élt. Szervezte a helyi szerb közösséget, az 1960-as évektől munkája mellett a helyi hagyományápolással és kultúrateremtéssel foglalkozott, szerveztette a szerb nyelv oktatását. 1969-ben III. alakította meg az első magyarországi Szerb Klubot. Jelentős szerepet vállalt abban is, hogy az évi övi ünnepben felújított szerb nyelvoktatás folyik. Nagy álma volt egy rendszeresen megrendezett helyi szerb nyelv nap. 1980-ban „Tíz év a városért” emlékéremet, 1984-ben „Pro Urbe Százhalombatta” díjat kapott. 1992-ben bekövetkezett haláláig a város egy kitüntetett jelentős hagyományápoló tagjává szorult el.

Az általa, vagy közreműködésével rendezett programok közül számos ma is jelen van a város rendezvényein. Például a hivatalosan 1978 óta jegyzett Borverseny, vagy a Duna-parti halászléfőzőversenyek utódai, a már intézményesült főzőversenyek gyökerei is innen erednek. Állandóan közösségben, közösséggel, közösségért dolgozott függetlenül a nemzetiségi hovatartozástól. A város történetének egy jelentős fejezetében Csupics Demeter együtt dolgozott Dubecz Tivaddal, Takács Péterrel, László Bandyval, Ferenczi Illéssel, Szekeres Józseffel. Áldozatos munkáját a város többször jutalmazta, 1984-ben Pro Urbe Százhalombatta díjat kapott, amit megelőzőtt a Tíz év a városért emlékérem (1980), és egy Szocialista Kultúráért kitüntetés.

Szabadidejében, ami igazi közösségi emberként kevés volt, kertészkedett, szőlőt termesztett, majd abból bort készített és amikor már unokái születtek, szívesen töltötte velük is az időt.

1992. december 18-án halt meg, de hagyományápoló munkásságát fia, György és unokája, Nikola is folytatja.

Fotók: Tóth Erzi

A Rajk-per hulláma 1950 őszén, Lórévén, értelmiségi szerbként érte el Csupics Demetert. Az alig fél éves fia mellől vitték el – mert szerb nyelvű könyvei voltak – hazai kényszermunkákra. 1954-ben tért

Mindemellett, immár állami keretek közt szorgalmazta a szerb nyelv oktatását, a hagyományok fenntartását. Ennek érdekében aktív tagja volt mindenkor délszláv országos szervezeteknek. 1969-

Interjú Szabó Gábor óvárosi képviselővel

Legfontosabb a személyes kapcsolat

Olvasóink hozzászokhattak, hogy magazinunkban rendszeresen közöljük „A képviselő naplója” c. beszámolót. Ezúttal egy szélesebb áttekintésről kértünk interjút az újraválasztott Szabó Gábor települési képviselőtől.

Véget ért az önkormányzati választás, sőt, a megválasztott képviselők már át is vették megbízólevelüket. Ilyen magas szavazati aránnyal rég nem nyert óvárosi képviselő. Meglepte az eredmény?

Nem tagadom, meglepett. Bár a kampány időszakában számtalan becslés, jóslás, sőt felmérés is előfordult, egyetlen alkalommal sem mutatott ekkora különbséget. A bizalom mindenesetre jólesik, a felvállalt felelősség természetesen ezúttal azokra is vonatkozik, akik nem rám szavaztak. Arra fogok törekedni, hogy a következő ciklusban minél több maradandót sikerüljön alkotni a közösség javára.

A rövid ünneplést követően folytatódik a képviselői munka. Melyek azok a legfontosabb szempontok, amelyek alapján összeállított egy hosszú távú tervet?

Ebből a ciklusból még maradt elvégzendő munka bőven. Még a nyáron megtörténik a Szabadság út felújítása a Gyorma és az István király útja között. Játsszóterek újulnak meg, továbbá zajlik a tervezése a Bulcsú utcai szilárd burkolatnak. Néhány nappal túl vagyunk az Óvárosi Búcsún. Ez jó apropó arra, hogy megemlítem: a helyi igények nemcsak tárgyi fejlesztésről, pl. csapadékvíz-elvezetéséről stb. szólnak, hanem kultúráról, a szabadidő eltöltéséről, civil kezdeményezések támogatásáról. Szeretném elérni, hogy a jövőben gyakoribb, természetesebb legyen az óvárosiak közösségi élete.

Hogyan változtatja meg munkáját az a tény, hogy az Óváros egy jelentős része másik képviselőhöz került? Egyeztetnek-e, terveznek-e együttműködést?

A drámai kijelentések ellenére az Óváros továbbra is egységes. Képviselőte – legyen szó rólam vagy Török Sándor képviselőtársammal – ugyanolyan felelősséggel történik, mint eddig. Nemcsak az Óváros egységes, hanem a róla gondoskodó önkormányzati munka is.

Az utóbbi években megélnékült az Óváros kulturális élete. Kezdeményezi-e további programok megvalósítását? Ha igen, említene néhány példát?

Igen, mindenképpen! A telt házas események bizonyították, hogy jó úton járunk e tekintetben. A Szent László tér és a Zenálkó Etel Községi Ház olyan helyszínek, ahol

által nyújtott kommunikációs lehetőségeket. Akár a Halom TV-ről, a Hírtükörről, vagy a mi esetünkben a Százhalom magazinról legyen szó.

már számtalan sikeres eseményen vehettek részt az óvárosiak! Remélem, hogy az októberben kezdődő új ciklussal olyan időszak kezdődik, amikor a Barátság Kulturális Központtal történő együttműködés eredményeként új programok valósulnak meg, és az évszaktól függően jobban kihasználjuk a rendelkezésre álló helyszíneket, legyen szó a Sirály játszótéréről, a Szent László térről vagy akár a Régészeti Parkról is. Fontos része munkánknak, hogy arra ösztönözzük az óvárosiakat, hogy a valóban színvonalas, szerintem minden igényt kielégítő városi központi rendezvényeken is egyre többen vegyenek részt.

Munkájának egyik legfontosabb eleme a lakossági kapcsolat. Az eddigiekhez képest tervez-e új elemeket, hogyan kívánja megtölteni további tartalommal?

Munkám egyik legfontosabb eleme, hogy az itt élők tudjanak róla, mit és miért csinállok, és természetesen, hogy rendszeresen legyen lehetősége az embereknek elmondani róla a véleményüket, illetve azt, amit az Óvárosról vagy saját környezetükről gondolnak. Digitális korban élünk, a választék a véleménycseréhez rendelkezésre áll. Továbbra is szeretném használni a város

Eddig is terveztük, de már a jövőben fog megvalósulni a podcast elindítása és az online fogadóóra. De mindenekelőtt és

mindenek felett a legfontosabb a személyes kapcsolat, a napi találkozások rendszeressége.

Az Óvárosban jelentős intézmények, közösségek működnek (nemzetiségi önkormányzat, egyházi

közösségek, óvoda, nyugdíjas klub, cserkészklub stb.). Hogyan valósítja meg képviseletüket?

A helyi közösségek igazi társaim a képviselet megvalósításában. Eddig is igyekeztem rendszeresen találkozni velük, és ezen a jövőben sem kívánok változtatni. Az elmúlt időszakban sokszor nyújtottam segítséget az óvodai gyerekek biztonságához. Támogatást szerveztem a helyi egyházi közösségeknek, nyugdíjas klubnak, és gyakran fordultam segítségért a Szent László cserkészcsapathoz.

Az egyik legfontosabb elem az önkormányzattal való együttműködése. A tapasztalatai alapján tervez-e ezen változtatni?

A város működtetésének motorja az egyéges képviselő-testület, továbbá a Polgármesteri Hivatal szakgárdája. Mint azt korábban már említettem, az elmúlt ciklusban egyetlen bizottsági és képviselő-testületi ülésről sem hiányoztam. Ahhoz, hogy képv

selőként eredményes munkát végezzek, ez a minimum. Az óvárosiak jó néhány esetben tapasztalhatták a rájuk irányuló figyelmet, gondoskodást. Ezt szeretném a jövőben is megőrizni, illetve a képviselőtársaimmal, a hivatali szakemberekkel és Vezér Mihály polgármester úrral kialakított jó kapcsolatot.

Fotók: Tóth Erzszi

Új képviselő a testületben

Az Óváros képviselői mandátumáért indult, immár másodszor. Egyéni képviselőként nem, de a kompenzációs listán bejutott a képviselőtestületbe. Horváth Júlia Petrával beszélgettünk.

– Miért és hogyan kapcsolódott a városi politikába?

– Közösségi ember vagyok, mindig is kapcsolódtam valamilyen helyi csoporthoz, kötődtem helyi közösségekhez, sokat önkénteskedtem. Főiskolásként a Hallgatói Önkormányzat tagja voltam, tehát nem állt

tőlem távol a képviselői munka. A politika világába véletlenül kerültem évekkal ezelőtt. Szabó Attila politikai tevékenységét már gyerekkorom óta figyelemmel kísértem. 2019-ben munkakapcsolatba kerültünk és mivel ismerték HÖK-ös tevékenységemet jött az ötlet, hogy induljak Óvárosban a

képviselői mandátumért. Kezdetben hezitáltam, félttem, de belevágtam, mert ez a fajta tevékenység tényleg közel áll hozzám és kihívásnak éreztem. Magam is meglepődtem a 2019-es eredményen, az idein is, de negatív értelemben.

– Ezt hogy érti?

– Nem kaptam annyi szavazatot, mint a legutóbbi választáson. Meglepett, mert számítottam arra, hogy akik legutóbb rám szavaztak újra rám fognak. Hogy ez nem így történt annak oka nyilván összetett. Sok szavazót elvesztettem a választókerület átalakításával, mert az elcsatolt részeken sok biztos szavazóm volt. Ezt ki fogjuk majd elemezni.

– Miért éppen az Óváros?

– Kevesen tudják, de én itt élek, itt éltek a szüleim is. Édesapám, Horváth László révén ősbattainak is mondhatom magam, hiszen nagymamám a Cseresznye családból származik. Ő egyébként dolgozott a téglagyárban, a TEHAG-nál halászmesterként és önkéntes tűzoltó is volt.

Néhány évig a lakótelepen éltünk, de volt itt telkünk, ahol kertet műveltünk, állatokat tartottunk és miután elkészült a családi házuk, ide is költöztünk. Gyakorlatilag ismerem az Óváros minden szegletét, ez gyerekkorom színhelye, jelenlegi életterem. Nagyon fontos számomra, hogy jól érezzem, érezzük itt magunkat.

– Mik voltak a főbb célkitűzései képviselőként?

– Nem akartam nagy ígéreteket tenni, inkább csak célkitűzéseim voltak, vannak. Elsősorban a Duna-parti szakaszunk fejlesztését, a buszmegállók rendezését, egyes

útszakaszok – Szabadság, Székla, Kárász –, valamint a lépcsők felújítását, a Hun utcai vízelvezetés megoldását jelöltem meg. Nagyon fontosnak tartom a falu beépíthetőségének felülvizsgálatát is, hogy egyáltalán elbírja-e a rendszer az új beköltözőket, hiszen folyamatos az építkezés és még ren-

geteg a beépítetlen telek is. A helyi tömegközlekedéssel is kezdeni kell valamit, mert autó nélkül nagyon körülményes az utazás az óvárosiaknak. Ezeken felül is vannak megoldandó feladatok, de ezeket tartom elsődlegesnek.

– Képviselőként hamarosan egy teljesen új világ nyílik meg Ön előtt. Hogyan tervezi képviselői munkáját?

– Hamarosan elkezdődik a felkészítő munkám arról, hogy mi vár rám. Az első egy-két hónapban szeretném megismerni a polgármestert, a képviselőtársaimat, a hivatal dolgozóit, az intézményvezetőket, hogy legyen rálátásom az önkormányzat működésére. Arra, hogy hogyan lehet érvényesíteni javaslataimat, terveimet, ötleteimet, amik természetesen már vannak és amiket be fogok nyújtani.

Mindenképp azon vagyok, hogy hatékony és eredményes képviselő legyek. Bár kompenzációs listáról kerültem a testületbe, az én szívügyem továbbra is az Óváros, és szeretném, ha az ottani feladatokba bevonódnának és minden fejlesztést szorgalmazni fogok, de természetesen az egész város számíthat rám.

– A képviselőtestületi munka gyakran konfliktusokkal jár. Nem tart ettől?

– Én konfliktuskerülő, együttműködő, feladatorientált vagyok, próbálom majd az esetleges támadásokat nem felvenni. A megbeszélés híve vagyok és bízom benne, hogy ezt a képviselőtársaim is felismerik és nyílt, őszinte kommunikációval fordulnak felém. Én mindenképp együttműködő szeretnék lenni.

– Mit lehet tudni a magánéletéről?

– Százhalombattára jártam általános- és középiskolába is. Újságíró szerettem volna lenni, ezért a kommunikáció szakra jelentkeztem és nyertem felvételt, majd inkább a gazdálkodási és menedzsment szakot végeztem el a közgazdasági egyetemen.

Vállalkozóként dolgozom, és nagyon szerencsésnek érzem magam, hiszen a munkám, a könyvelés egyben a hobbim is, de emellett nagyon szeretek táncolni, futni, közösségi programokon részt venni. Most kacsingatok a tanítás felé is, ezért jelentkeztem tanítóképző szakra, mert dolgoztam egy évet pedagógiai asszisztensként és megszerettem. Azonban az időm jó részét a két fiam tölti ki.

-BK-

Interjú Török Sándor képviselővel

Többet lesznek jelen az Óvárosban

Török Sándor önkormányzati képviselőt nem kell bemutatni az óvárosiaknak. Egy részüket eddig is képviselte, de a következő ciklusban az új választókerületi elosztás szerint az Óváros teljes déli területe is hozzá tartozik. Egykori eróművesként, alpolgármesterként nemcsak kapcsolatban volt, de jól ismeri a rá bízott választókerületet.

Ebben az évben immár 8. alkalommal választották meg önkormányzati képviselőnek. Olyan múlt áll Ön mögött, amivel a testület történetében senki nem rendelkezik.

Bevezetőként engedjen meg egy általános kérdést: mi a hosszú képviselőség titka?

– A képviselőség számomra nem munka, hanem hivatás, így az ezzel kapcsolatos teendők ellátását szívesen végzem. Az elmúlt

30 évben az egész életemet e köré szerveztem, és az, hogy a választók nyolcadik alkalommal is biztosítottak támogatásukról, megerősít abban a hitemben, hogy ez nem volt hiába. Szeretném megragadni a lehetőséget, hogy itt is köszönetet mondjak azoknak, akik megtiszteltek bizalmukkal, szavazatukkal!

Tapasztalata és a város iránti lojalitása alapján alpolgármesterré is választották. Mivel cikkünk első sorban az óvárosiaknak készül, kérem foglalja össze néhány mondatban képviselői életrajzát.

– Hódmezővásárhelyen születtem, 1971-ben költöztem Százhalombattára. Két felnőttkorú gyermeket neveltem fel, és négy gyönyörű unokám van.

Aktív koromban vezetőként dolgoztam a Dunamenti Eróműben. Immár 30 éve folyamatosan tagja vagyok városunk önkormányzatának, kezdetektől foglalkozom a százhalombattai lakosság alapvető gondjainak megoldásával: egészségüggyel, szociális kérdésekkel és lakásügyekkel.

Az elmúlt 5 évben abban a megtisztetésben volt részem, hogy alpolgármesterként szolgálhattam városunkat.

Büszkeséggel mondhatom el, hogy az Idősek Gondozóházának létrejöttében, a Regionális Autista Központ létrehozásában kulcsszerepet játszottam, de hozzám is fűződik az egészségügyi ellátórendszer kialakítása, az ingyenes szűrővizsgálatok bevezetése, az ingyenes védőoltások, és az egynapos sebészet megvalósítása is. Illetve a Családok Átmeneti Otthona és Hajléktalanszálló létrehozása is az én kezdeményezésemre valósult meg.

Alig hiszem, hogy van választókerület, ami ennyire elkülönülő és összetett, mint az 5-ös, melynek Ön a képviselője. Található benne lakótelepi rész, dunafüredi kertes övezet és az Óváros jelentősnek mondható déli része. Mi a titok, hogyan lehet egy ilyen megosztott területet meglepéssel képviselni?

– Valóban ez a legszínesebb választókerület, ami szinte minden városrészre kiterjed, ráadásul elhelyezkedése miatt a körzethatár változások mindig jelentősen érintik. Ez valóban kedvezőtlen, azonban

szempontoknak. Úgy gondolom, hogy a munkám megítélésében fontos, hogy aktívan részt veszek a legtöbb folyamatban, amiben esetleg nem, arról is alaposan tájékozodom, így hitelesen tudom tájékoztatni a választókerületemben élőket, valamint az érdeklődőket.

Az Óváros egyik kis részét már képviselte korábban. Most viszont egy olyan terület is Önhöz került, ahol aktív lokálpatrióták élnek. Együttműködőek, ugyanakkor elvárják a figyelmet és a tájékoztatást. Milyen módszerei, eszközei vannak a kapcsolatépítésre?

nincs semmilyen ráhatásom. Ahogy a lakosok, én is csak annyit tehetek, hogy alkalmazkodom.

Vannak olyan kivételes problémák, amelyek egy-egy terület sajátosságai, ezeket magam is tapasztalom, vagy az ott élők jelzik felém, azonban a megoldás menete ugyanaz, mint az egész várost érintő problémák esetén: széleskörű információgyűjtést követően, olyan megoldás kidolgozása, amely megfelel a szakmai, és a pénzügyi

– Közismert, hogy amikor csak tehetem, a városon belül gyalog közlekedem, amire úgy gondolok, mintha folyamatos helyszínbemjárást tartanék, így személyesen mérhetem fel a választókerület állapotát. Ilyenkor odaléphet hozzám bárki, és elmondhatja észrevételeit, de az irodám ajtaja is nyitva áll a városlakók előtt.

Emellett a választókerülethez tartozó összes postaládába személyesen juttatom el a negyedévente megjelenő hírleveletem,

a Halom Televízió és a Hírtükör megkereséseinek is mindig eleget teszek.

Az Óváros hagyományában, kultúrájában egybefüggő. Tervezi-e az együttműködést, a közös programmegvalósítást Szabó Gáborral, az óvárosi „társ” képviselővel?

– Szabó Gáborral jó munkakapcsolatban állunk, eddig is szívesen dolgoztam vele együtt a lakosság érdekében. De ezt a többi képviselőtársamról is elmondhatom, mert fontosnak tartom, hogy segítsük egymást.

Az Óváros egyik gyöngyszeme a városnak, amely a legrégebbi hagyományokkal rendelkezik, ahol több ezer éves kultúrák emlékei jelennek meg. Mindezek számos lehetőséget biztosítanak a meglévő és az új programok akár közös megvalósításában is. Úgy gondolom, hogy Szabó Gábor képviselőtársammal erősíteni tudjuk a jövőben az ott élők érdekeit, képviseletét.

Talán most még több ok lenne arra, hogy az Óvárost és Dunafüredet összekössék egy híddal. Van-e ennek realitása?

– Természetesen ez egy korábbi cél, valamint fontos a településrészek összekapcsolása is. Egyelőre az Óváros és Dunafüred között egy képzeletbeli híd jött létre és úgy gondolom, működik is. De amire Ön gondol, bízom benne, hogy a jövőben majd megvalósulhat. Jelenleg jogi és műszaki akadály is van a megépülő hídnak.

Az új képviselő-testület alakuló ülésére októberben kerül sor. Tervezi-e, hogy addig valamilyen alkalommal találkozik az óvárosi választóival?

– Igen természetesen tervezem, de jól ismerem az óvárosi helyzetet, az ott élők problémáit, vágyait. Sokakat személyesen is jól ismerem. A napi kapcsolat is rendszeres, de a jövőben többet fogok jelen lenni az Óvárosban. Terveim között szerepel a személyes megkeresés is.

Bízom benne, hogy jól fogunk együttműködni az ott élőkkel, hiszen az a célom, hogy egy jövőt építő közös munkát építsünk fel, amely szolgálja az óvárosiak érdekeit.

Az Óvárostól Zalalövőig

Én mindig százhalombattai maradok

Battán nőtt fel, anyai ágon negyedgenerációs családban. Az élet gyakran komoly kihívások elé állította, de nem tört meg, saját erőből mindig talpra állt. Előre tekint és igyekszik több lábon állni. Életéről, terveiről Baki Szilviával beszélgettünk, aki már évek óta édesapja szülőhelyén, Zalalövön él és bár a kötődés szálai vékonyodnak, mindig is százhalombattai marad.

– *Anyai ágon gyakorlatilag ősbattainak számít, hiszen a család ezen része 1935-től él Százhalombattán, de nem a faluban, vagy valamelyik uradalomban, hanem a vasútállomásnál, egy ma már nem létező épületben.*

– A dédnagyapám a vasútnál dolgozott és akkoriban oda költöztek, ahol lakást tudtak biztosítani. Családjával így kerültek ide Pusztaszabolcsra. 1933-ban átmenetileg egy tanyán kaptak szállást, majd amikor elkészült a vasútállomásnál a többlakásos MÁV épület, beköltöztek. Ez egy nagy sárga ház volt, amit 1989-ben lebontottak. Hivatalos címzése Urbárium dűlő 1. szám volt, a mostani Borostyán utcánál.

Még én is ide születtem, majd 1972-ben a szüleim vásároltak egy telket a Vöröscsillag utca elején – ma Vörösmarty utca – ahol építkezésbe kezdtek, ami 1977-ben fejeződött be. Huszoneves koromig itt is éltem, innen jártam az 1. Számú Általános Iskolába, majd az érdi Vörösmarty Gimná-

ziumba, majd az egyetemre.

– *Édesapja Zalalövőről származik, de nem az olajos szakmában dolgozott. Így ez nem klasszikus battai házasság volt...*

– Édesapám a Kismotor- és Gépgyárban dolgozott Budapesten a Fehérvári út 44. ben. Édesanyámmal való találkozására nem a véletlen műve, mert a két család között több házasság is kötődött. Hogy Battán telepedjenek le, ahhoz édesanyám ragaszkodott. Ő most már egyedül él Százhalombattán és idős is, de nem hajlandó hozzánk költözni, mert imádja a várost. Édesapám sajnos nagyon korán és nagyon hirtelen halt meg évtizedekkel ezelőtt.

– *Édesapja halála nagy törés volt az életében, szinte újra kellett terveznie mindent.*

– Nekünk nagyon szoros volt a kapcsolatunk. Olyannyira, hogy a válásuk után én vele maradtam. Amikor meghalt, én már a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen (Georgikon) voltam másodéves. Halálával önfenntartóvá váltam és nem tudtam fedezni a tanulmányaimhoz szükséges költségeket. Ezért elhelyezkedtem dolgozni, közben férjhez mentem, gyerekeim születtek. A Vörösmarty utcai házat eladtuk és a rám eső részből – hitel segítségével – Dunafüreden vásároltunk családi házat. Közben elvégeztem a Szent István Szakközépiskola pénzügyi és számviteli ügyintézői képzését, és onnantól kezdve gazdaságisként dolgoztam több helyen is Százhalombattán.

– *Agrártanulmányok helyett pénzügyi világ? Honnan a vonzódás az agrártudományok és a pénzügyi világ iránt? Na és miért épp Keszthely?*

– A nagyszüleim, szüleim és én is világ életemben termeltünk valamit, tartottunk állatokat. Eredetileg környezetvédelmi

mérnök szerettem volna lenni, de a felvételi előtti évben derült ki, hogy a szakra fizikából is van felvételi. Én kémiából és biológiából készültem második évtől fogva. Úgyhogy olyan egyetemet kerestem, ahova ezek a tantárgyak kellenek. Keszthely mellett azért döntöttem, mert akkor már megismertem és kapcsolatban álltam édesapám zalai rokonságával. Nagyon szerettem, szeretem őket. Onnan Keszthely csak egy ugrás volt.

Amikor abba kellett hagynom az egyetemet, csak egy érettségim volt. Muszáj volt valamit tanulnom, hogy haladni tudjak. A pénzügyi világ is családi örökség, hiszen apai ágon sok pénzügyes – könyvelő, revizor – volt, szerintem innen eredeztethető a vonzódás. Ha az ember belép a pénzügyi világba, soha nem hagyja abba a tanulást. Én is pénzügyi és számviteli ügyintézőként kezdtem és az évek során elvégeztem a gazdasági ügyintézői, majd a mérlegképes könyvelői képzést is. Aztán szerettem

volna elvégezni a számviteli főiskolát is, de az új felvételi rendszer miatt matematikából érettségiznem kellett volna. Így inkább a Kertészeti Egyetemre jelentkeztem, amit egy év halasztással 2016-ban fejeztem be.

– *Mindeközben komoly magánéleti válsággal küzdött, amiből nem mindennapi módon sikerült kilépni.*

– Amikor férjemmel megromlott a házasságunk, úgy döntöttünk, hogy eladjuk a dunafüredi házunkat, aminek az árából vettünk két lakást a lakótelepen. Az egyikben a férjem, a másikban én éltem a két pici

nem oldódott meg minden, hiszen megkezdődött a zaklatás. Majd egy idő után ez abbamaradt, és valamennyire normalizálódott a helyzet. Az anyaothonban három hónapot éltünk, majd kaptunk egy önkor-

gyerekkel. Majd én is beleestem abba a csapdába, hogy kezdjük újra. Eladtuk mindkét lakást és Adonyba költöztünk.

A békés családi élet nem tartott sokáig, a férjem továbbra is ivott és egyre agresszívabb volt. Egy ilyen helyzetből tényleg nagyon nehéz kijönni. Gyakran kellett rendőrt is hívni, de mint tudjuk, a családon belüli erőszak nem az ő hatáskörük... A 15. házassági évfordulónk is verésbe torkollott. Akkor döntöttem el, hogy nem akarok így élni, nem akarom, hogy a gyerekeim így nőjenek fel. Segítséget kértem a battai családsegítő központtól és ennek köszönhetően sikerült az érdi Fészek Családsegítő Központ anyaothonába költöznünk, ami eléggé filmbeillő volt. Mindent úgy kellett rendezni, hogy a férjem ne vegyen észre semmit. Úgyhogy ruhaszelektálás ürügyén a gyerekek ruháit zsákkoltuk be, majd amikor eljött a nap, az elmaradt házassági évforduló ürügyén vásároltam némi alkoholt, amitől a férjem berúgott és kérte, hogy vigyem el a kocsmába, mert ő ott tovább ünnepelne. Elvittem, és mivel a helyi rendőrség be volt avatva, biztosítottak róla, hogy a kocsmá előtt lesznek és tesznek róla, nehogy idő előtt hazainduljon. Így én is össze tudtam szedni a saját ruháimat és még aznap éjszaka egy autónyi személyes holmival el tudtunk menni az anyaothonba.

Ez hétfő este volt, másnap a gyerekek iskolába, én pedig dolgozni mentem és azonnal beadtam a válópert. Persze ezzel még

mányzati lakást Százhalombattán. Én ezzel nem elégedtem meg, mert úgy voltam vele, hogy bár nem volt magas a bérleti díj, mégis inkább hiteltörlesztést fizetnék és a saját otthonomban szeretnék élni békességben a gyerekekkel. Hamarosan sikerült is vásárolnom egy lakást teljes egészében hitelből. Ez

a történet ekkor ért véget, de a vásárolt alkohol blokkját évekig őriztettem. Az, hogy ki tudtam lépni a házasságomból és rendbe tudtam hozni az életünket, nagyon nagy erő adott. Azóta úgy érzem, nincs előttem lehetetlen.

– **Azért nem gondolom, hogy ez ilyen egyszerű volt. Hiszen egy fizetésből éltek, gye-**

rektartást sem kapott. Bátor dolog volt hitelt bevéllalni.

– Nem nagyon tehettem mást. Bérleti díjat fizetni kidobott pénz. Rengeteget dolgoztam, a főállásom fizetése egy az egyben elment a törlesztésre, minden mást külön munkákból teremtettem elő. Gyakorlatilag mindenből pénzt csinálni, rendkívül takarékosan éltünk. Később volt egy kis telkünk, ahol rengeteg zöldséget, gyümölcsöt tudtam termelni, ez is sokat segített, mint ahogy a pontgyűjtés, az akciók stb. is.

– **Szokták mondani, hogy az élet benyújtja a számlát. Ön sem úszta meg, komoly egészségügyi problémával kellett megküzdenie.**

– 2011-ben egy stabilizációs gerincműtéten estem át. Emiatt kellett egy évvel később kezdenem a Kertészeti Egyetemet. Szerencsére a műtét jól sikerült, a felépülés hosszadalmas volt, de mind a család, mind a barátaim, mind a munkatársaim nagy segítségemre voltak.

2005-ben kerültem kapcsolatba a százhalombattai Mozgáskorlátozottak Klubjával, melyet több, mint 10 évig vezettem. Közben folytattam egyetemi tanulmányaimat, és elvégeztem egy társasházkezelői tanfolyamot is. Nyilván a tempóból vissza kellett vennem, de mindig előre terveztem, és továbbra is igyekeztem több lábon állni. Az élet engem igazolt.

– **A Kertészeti Egyetemen a szakdolgozatát a batátából (édesburgonya) írta, ami**

akkor még közel sem volt olyan közismert és kedvelt zöldség, mint napjainkban.

– A téma leadásakor volt is emiatt problémám. A zöldség tanszéken azt mondták, hogy nem zöldség, a gyümölcs tanszéken azt mondták, nem gyümölcs. Egyedül a gyógynövény tanszéken mondták, hogy alapvetően minden gyümölcs, zöldség gyógynö-

vény, ezért befogadták a témát. Nem volt egyszerű. Palántákat kellett keresnem, ami akkor még csak egy helyről volt beszerezhető. Ültettem, neveltem, gondoztam és a tapasztalataimat szakdolgozat formájában megírtam, amit el is fogadtak. Később, megszereztem a gyógynövényalkalmazási szakmérnök diplomát is, amit pedig a „Mátrica” Múzeum fonalfestési kísérleteinek tapasztalatait felhasználva a Hallstadt-kori növény- és textilmaradványai felhasználásával a festőnövényekről írtam.

– **Közben feladta alkalmazotti státuszát, ami szintén bátor lépés volt.**

– A gerincműtét után nagy gondot okozott a nyolcórás ülőmunka, négy- vagy hatórásként pedig nem tudott, vagy nem akart alkalmazni a munkahelyem. Így felmondtam és főállású vállalkozó lettem. Ekkorra a könyvelések mellett a társasházkezelési tevékenységem is beérett. Több társasházam volt és van Budapesten és Százhalombattán is. Nem bántam meg.

– **Jelenleg a szintén százhalombattai férjével Zalalövön él. A családi előzményekről már mesélt, mégis miért döntöttek úgy, hogy ott telepednek le?**

– Eredetileg csak egy házat szerettem volna ott nyaralónak. Aztán 2017-ben, a nagybátyám temetésekor bukkantunk rá arra a házra, amiben ma élünk. Szerencsénk volt, mert a tulajdonos külföldön élt, és sikerült egy jelentős árcsökkenést kiharcolni. A család kisegített, amit hitelből vissza is fizettem. Rengeteg munka volt, van a házzal, de szépen lassan az évek alatt rendbe hoztuk, jelentős családi segítséggel. Egyre többet, egyre hosszabb időt töltöttünk itt, majd a Covid-járvány alatt végleg ide telepedtünk. Nyitottunk egy kis gyógynövény-, papír-, ajándék üzletet és egy vendégházat. A telek végénél volt egy nagyon rossz állapotú ház, amit hosszas alkudozás után 2019-ben sikerült megvásárolni. A járvány időszaka alatt szinte minden felújítást meg tudtunk csinálni és 2021 májusától már vendégeket is fogadunk. Évről évre mindig újítunk valamit, bővítjük a szolgáltatást: dézsza, szauna, kemence, lepkeház, falusi vendégszta stb.

– **Ennek ellenére most megint alkalmazott lett.**

– Amikor a KATÁ-t eltörölték, akkor döntöttem úgy, hogy újra alkalmazott legyek. A helyi önkormányzat településüzemeltető keresett határozott időre. Mivel az én végzettségem alkalmas e munkakör betöltésére, jelentkeztem és fel is vettek. Nagyon szeretem csinálni. Kicsit úgy érzem, hogy édesapám – aki karbantartásvezető volt – munkáját viszem tovább. Egy egész tele-

pülés akadálymentes üzemeléséért vagyok felelős. Sok munkával jár, sok emberrel kell együtt dolgoznom, vannak nehézségek, de jó látni, hogy haladnak a dolgok. Közben persze a korábbi munkáimat sem adtam fel, csak csökkentettem a tempót, de nagyon sok tervem van.

– **Mesélne ezekről?**

– A kertművelés mellett csirkét, kacsát is tartunk. Az idén először keltettem csirkéket keltetőgépben, nekem ez egy csoda volt, én töltöttem be a kotlós szerepét. Ezek mellett van szőlőnk, gyümölcsösünk, erdőnk, ami majd biztosítja a téli tüzelőt. Ezek mellett tanfolyamokat tartok, vásárolni járok a saját termékeimmel, ajándéktárgyaimmal. Néhány éve beleszerettem a bútorfestésbe,

most, hogy nincs annyi időm, a felújításra váró bútorok csak gyűlnek. Szeretném elvégezni a Kertészeti Egyetem kertészmérnök mesterképzését is Keszthelyen. Egy gyógynövényes tudásközpontot szeretnék létrehozni bemutatókerttel, bemutató konyhával, gyógynövény-felhasználási bemutatókkal stb.

– **Többször kellett újraterveznie az életét, most sínen van, sikeres. Mi az, ami hajtja, honnan az energia ehhez?**

– Ebben szocializálódtam, körülöttem mindenki mindig dolgozott. Mindig műveltünk kertet, voltak állataink. Ismerem és szeretem a jól elvégzett munka örömét, hogy van finom, friss zöldség, gyümölcs, tojás, hús stb. Szeretek alkotni is, egy időben gobleint készítettem, most bútort újítok és festek. Igyekszem kihasználni az adódó lehetőségeket. Például a vendégház ötlete is így született.

Természetesen mindez nem menne a férjem és a fiam, valamint a család segítsége

nélkül. Az, ami most van, jelentős mértékben nekik is köszönhető. A fiam, Dávid az utóbbi időben szinte már egyedül végezte a társasházakkal kapcsolatos feladatokat. Ezek számát már jelentősen lecsökkentettük, de néhány százhalombattai és budapesti társasház kezelését még meg fogom tartani. Annak ellenére, hogy eladtuk a százhalombattai lakást és a fiam is ideköltözik.

– **Önök a munka egyben kikapcsolódás is, de mivel töltődik fel?**

– Mondanám, hogy nem járunk szóra-kozni, nyaralni, de ez nem igaz. Van színházlátogatásunk, évente legalább négyszer elmegyünk a lányomhoz Németországba, meglátogatni a két unokámat. Ilyenkor fel tudok töltődni, mind a családdal, mind az

új élményekkel. Évente egyszer elmegyek Ausztriába gombászni, ez nekem nagyon fontos. De például minden egyes vásár, amin részt veszek feltölt, új impulzusokat ad.

– **Most, hogy eladta a százhalombattai lakást, ritkábban jön majd?**

– A hazalátogatás száma évről évre csökkent. Volt idő, amikor keddtől csütörtökig Százhalombattán voltam, havonta több ezer kilométert utaztam. Nagyon fárasztó volt. Édesanyám ott él és nem is hajlandó hozzánk költözni, úgyhogy őt rendszeresen látogatjuk. A társasházakkal is vannak feladatok. De ha vásárba hívnak, jövök és szívesen árulom termékeimet.

Én mindig százhalombattai maradok, de Zalalövön megtaláltam a gyökereimet, befogadtak, nem „gyűttmentnek” számítok. Nagyon jó érzés, szeretem, hogy sok rokonom él itt, szeretem a családom. Valahogy az egész környezet magával ragadó, itt nyugodt vagyok.

Balpataki Katalin

Beszélgetés Tamási József atyával

Egyensúlyban

Ötven éve szentelték pappá, ezért számára az idei év az arany-misék éve. A Váci Egyházmegye tagjaként ott teljesített szolgálatot, ahova helyezték. Százhalombattára már nyugdíjasként érkezett, hogy segítse Illéssy Mátyás atya munkáját, majd ténylegesen nyugdíjba vonult és végleg itt telepedett le. Azóta könyvet írt, előadásokat és aranymiséket tart, életéről Tamási József atyával beszélgettünk.

– Ön akkor döntött az egyházi pálya mellett, amikor Magyarországon az egyház megúrt volt. Honnan és mikor jött az indíttatás, hogy pap legyen?

– Nagypám egy Batthány gróf szolgálatába állt, így került később a családkunk Kunszentmiklóásra. A családom vallását

rülöttem egy közösség. A gimnáziumban jó voltam matematikából, fizikából, ezért mérnöki pályára készültem, de nem sikerült a felvételem. Ez nagyon elkésérített.

A papi hivatás a két éves katonai szolgálatom alatt fogalmazódott meg bennem. Leszerelésem után jelentkeztem a Váci

gyakorló, templomba járó volt. Édesapám, amíg édesanyámat meg nem ismerte, lelkipásztor szeretett volna lenni, talán innen eredeztethető az én elköteleződésem. Az, hogy pap legyek néha, néha fordult meg a fejemben. Talán az első ilyen gondolat szüleménye volt egy kis versecske, amelyet 11 éves koromban írtam és a hitről szól.

Egyébként ugyanolyan kamasz voltam, mint bárki más. Szerettem a lányok társaságát, szerelmes is voltam, közkedveltnék éreztem magam, mindig kovácsolódott kö-

Egyházmegye Püspökségén papnövendék jelöltnek, és egy felvételi sorozatot teljesítve felvételt nyertem a Szegedi Hittudományi Egyetem Papnevelői Intézetébe. Akkor éreztem először, hogy a helyemen vagyok, hogy talán ezért nem sikerült a Műszaki Egyetemi felvételem, mert nem az volt az én utam. Engem a lelkipásztori munka érdekelt, a hívek tanítása, gyűjtése, a hit, a kultúra terjesztése, az emberi sorsok.

– Említette, hogy vallásos családból származik. Milyen volt a családi háttere?

– Édesanyám igazi budai úrilány volt, zongoratanárnőnek készült. Édesapám Budapesten született és ott járt középiskolába, itt ismerkedtek meg. Házasságkötésük után Taskerten telepedtek le, ahol édesanyámnak nem nagyon volt lehetősége hivatását gyakorolni, mert lekötötte a háztartás, a nagy kert és a sorra születő gyermekek nevelése. Négyen vagyunk testvérek, elég nagy különbséggel én vagyok a legkisebb. Édesanyámmal gyakran jártunk Budapesten színházba, operába, kiállításokra. A kultúra és annak terjesztése iránti vonzalmam innen eredeztethető.

– Ön nagy utazó is, szinte az egész világot bejárta. Ez is családi hozomány? Ezek az utak szolgálatteljesítések, vagy pusztán egyéni vágyak?

– Sokat utaztunk a családdal is, de az első külföldi utam 17 éves koromban volt a Német Demokratikus Köztársaságba. Itt két hetet töltöttem egy nemzetközi ifjúsági táborban. Onnantól kezdve minden évben jártam külföldön. Kezdetben csak a szocialista országokba, majd amikor már lehetett más országokba is eljutottam és tényleg szinte az egész világot bejártam. Ezek az utak elsősorban a saját kíváncsiságomat elégítették ki. Az utazási költségeimet magam fedeztem, a szállásokon viszont sokat lehetett spórolni azzal, hogy egyházi intézményekben szálltam meg. Felszentelt papként azonban gyakran vezettem zarándokutakat is és gyakran tartottam misét a helyi hívek számára.

– Az öt éves Hittudományi Egyetemet négy év alatt végezte el. Mi volt ennek az oka?

– Jól ment a tanulás, olyannyira, hogy hívtak a budapesti teológiára tanulni, amit nem vállaltam, egyrészt mert ott elsősorban tudósokat képeztek és én kifejezetten lelkipásztor szerettem volna lenni. Másrészt azért, mert a már családos testvéreim ott éltek kis gyermekekkel és biztos voltam benne, hogy elvonják a figyelmemet a tanulástól. Így maradtam Szegeden és mivel már volt rá példa, hogy engedélyezték két év összevonva való teljesítését, engedélyt kértem és kaptam arra, hogy a harmadik-negyedik évet egy év alatt végezzem el. A követelményeket sikerült teljesítenem és a negyedik év végére felszentelt diakónus voltam. A következő évben, 1974 júniusában – éppen ötven éve – került sor pappá való felszentelésemre.

– Az, hogy hol teljesít szolgálatot saját döntés, vagy kinevezés?

– Mindenkor az egyházmegye püspöke döntött hogy hol végezzük szolgálatunkat és nem mi. Kezdetben kinevezés, a későbbiek

folyamán már van némi döntési jogkörünk arról, hogy elfogadjuk-e vagy nem. Az első szolgálati helyem helyszínét a felszentelésemet követő vacsorán tudtam meg. Mindenki tányérjánál volt egy boríték, melyben a szolgálati hely volt megjelölve. Én a Nóg-

a papi feladatokat, igyekeztem egyben tartani a híveket az Óvárosban. Nemcsak a helyi híveket, hanem a teljes egyházközséget igyekeztem szolgálni szentmiséimmal, előadások, zarándokutak, szervezésével.

Mikor az új plébánost kinevezték, a plé-

rád vármegyei Bercelre kerültem, itt tartottam első misémet is 1974. június 23-án. Miséztem, lelkipásztori munkákat végeztem és hittanórákat tartottam, nemcsak Bercelen, hanem több környékbeli településen is.

Három év múlva Tiszakécskére helyeztek át, újabb három év múlva Soroksárra kerültem, majd onnan két év múlva Rákosszentmihályon voltam káplán. 1983-ban Tiszaföldvárra helyeztek, ahol harminc évet töltöttem. 2004-ben, amikor a kartali plébános meghalt, Beer Miklós püspök megkérdezte, hogy elvállalom-e a megüresedett pozíciót? Bár nagyon jól éreztem magam és eredményes volt a tiszaföldvári munkásságom, a kartali plébániahivatal vezetését kihívásnak éreztem és elfogadtam a felkérést. Nyolc évig voltam ott plébános, de az egyházi hierarchia nagyon szigorú és feladatorientált ezért az egészségi állapotomra hivatkozva a püspök nyugdíjazott. El voltam keseredve, hiszen még aktívnak éreztem magam.

Nyugdíjas papként a lakhatásom is veszélybe került. Saját lakásom nem lévén a papok számára fenntartott nyugdíjas otthon egyikébe kellett volna beköltözni. Ekkor sietett segítségemre Illéssy Mátyás, aki kijárta nekem az engedélyeket ahhoz, hogy a százhalombattai plébánián lakhaszak és dolgozhassak. Így kerültem Százhalombattára. Amikor Matyi atyát felmentették, én maradtam a plébánián, elláttam

bániahivatalt mint lakóhelyemet némi türelmi idő után el kellett hagynom. Megint lakhatási gondjaim lettek. Három út állt előttem, a papi nyugdíjas otthon, amihez én még mindig túl aktívnak tartottam magam,

a családi házunk Kunszentmiklóson, ahol a 82 éves nővérem él, vagy saját lakás. Észérvekre és a szívemre hallgatva, a hívek segítségével Százhalombattán maradtam, itt tervezem hátralévő életem eltölteni nyugdíjasként.

– **Hogy telnek a papi nyugdíjas évei?**

– Kezdetben nagyon fájt, hogy az egyház nem tart rám igényt. Azóta egyensúlyba került az életem. Bár két éve volt egy balesetem, amiből nagyon lassan gyógyulok, de továbbra is járom az országot és előadásokat tartok; ha hívnak, misézek, temetek, esküvőt tartok. A papi felszentelésemet ugyanis egy életre szól, azt nem lehet nyugdíjazni. Egy idősothonba járok rendszeresen, valamint a katolikus televízióban végzek különböző feladatokat.

Régi adósságom volt a martfői Szent Tamás templom építési és berendezési történetének megírása. Az idén sikerült ezt is megírni és kiadni. Martfűn nem volt templom, és ugyan évtizedeken keresztül voltak törekvések arra, hogy legyen ott is, engedélyt csak a rendszerváltás után kaptunk erre. Emellett rendszeresen írok cikkeket az utazásaimról is.

Az idei évem különösen zsúfolt lesz, hiszen épp ötven éve, hogy felszenteltek, ezért az egykori szolgálati helyeimen és ahova még hívnak, arany misét fogok tartani. Ezekre sokat kell készülnöm. Egyrészt a mise szövegével kapcsolatban, másrészt több helyen kulturális program is kapcsolódik az aranymisémhez.

Most 76 éves vagyok, de még érzek magamban erőt a papi hivatásra. Sok hívem kitar mellett, segítenek a minden-

napokban, az előadásokra, programokra hoznak-visznek.

Nagy vágyam még, hogy utazhassak, bár fizikálisan ezt most nehéz kivitelezni, de bízom benne, hogy hamarosan rendbe jövök és elindulhatok.

-BK-

Rácz Laci igaz története

A Kakukk-hegy (folyt.)

Most már a gyerekeim sem gyerekek. Azaz nekem még mindig azok, de máskor már nem is olyan fiatal felnőtteknek látják őket. Valószínű, hogy nekik lehet igazuk. Csak én még mindig furcsállom, és sokszor tündököm azon, hogy hová is tűnt el az idő? És mi értelme volt? Volt-e egyáltalán?

Pont a gyerekekre, és most már az unokáinkra nézve jutok arra a következtetésre, hogy lehet, mégis van értelme az elsiető életnek. Bennük látok mindent, és persze abban az emberben, akivel ezt a csodát, (akkor mégis csak vannak csodák!) csodákat megalkottuk. A feleségemben. Tehát bennük látok mindent, ami ennek az életnek értelmet ad.

Nem is tudom megérteni azokat, akik ettől az élménytől megfosztják magukat, és nem vállalják be azt, amiért végül is a földre teremtődtek: a gyereket. Ők csak saját magukat, és csendesen reménykedő szüleiket fosztják meg attól az élménytől, ami mindennek sava-borsa.

Vannak sokkal ártalmasabbak is mint azok, akik csak nem vállalják, hiszen ők soha nem is fogják megtudni, hogy miről maradnak le. Viszont akik életet adnak a jövőnek, és nem foglalkoznak, elhanyagolják, vagy esetleg el is dobják, azoknál gonoszabb teremtést nem hord hátán a föld.

A Biblia azt írja, hogy „Engedjétek, és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyerekek, mert ilyeneké a mennyek országa!” A mennyek országa! Milyen hely az, ahol megengedik, hogy ártatlan lelkek szenvedjenek a szeretet hiányától? Több gyerek van állami gondozásban, mint a háború után. Jó példa erre az a vietnámi küldöttség, akiket elvittek látogatóba egy ilyen intézménybe. A látogatók, miután végigjárták a létesítményt, és minden tetszett nekik, megkérdezték, hogy mikor volt itt utoljára háború? A vendéglátók döbbenet néztek egymásra.

- Nem volt itt mostanában háború! – Volt a válasz.

- Akkor miért van ennyi árva gyerek? – Jött a következő kérdés.

Erre már nem találtak értelmes választ. Inkább tovább tessékelték a vendégeket.

*

Szóval a szé! Már ami nem fúj. Hogy miért is kellene, hogy fújjon? Igen prózai okból. Azt szeretném megtudni, hogy itt a hegy tetején, ki tud-e fújni a szél, egy lapos tányérnyi hamut. Minek ezt tudni? Mert szeretném látni a jövőt! Nem! Nem vagyok jó! Nem is akarok az lenni, de a kísérlet pontosan megmutatná a jövőmet. Ezek szerint, mint általában mindig, most sem vagyok szerencsés.

Ezzel a szerencsével mostanában különben is hadilábon állok. Történt, hogy karácsonyra, vacsora utáni szórakozásnak vásároltam kaparós sorsjegyet. Nem gyakran csinállok ilyent. Ha szerencsejáték, akkor inkább lottó. Azt is csak akkor, ha már nagy, vagy inkább felfoghatatlanul nagy a nyereség. Na akkor veszek egy, vagyis csak egy szelvényt. Meggyőződés, hogy pont annyi esélyem van egy szelvényvel, mint bármennyivel. Most erről meg eszembe jutott az egyik régi plébánosunk, aki nem csak a főnökére bízta saját meggazdagodását, de tett is érte. Lottozott a szeptember. Még hozzá a következő számokkal, 1,2,3,4,5. Mikor aztán kérdezték tőle.

- Tiszteletes úr! Miért pont ezeket a számokat játszsa meg?

A válasz a következő volt.

- Ennek az öt számnak pont olyan esélye van, mint bármelyik öt másik számnak.

Ha jól belegondolok. Igaza volt! Semmi! Akkor minek? Csak! Vissza a kaparóshoz! Vettem tíz darab olyan sorsjegyet, amin eddig mindenki kikapart néhány forintot. Jó lesz ez esti szórakozásnak! És még lehet, nyerünk is valamit. Mindenki szorgalmasan kapart, meg kapart. Mennyi lett az eredmény? Nulla. Még az a jó, hogy ezen is jót tudunk nevetni. Engem meg ugye nem ért meglepetés, hiszen már előzőleg írtam, hogy kb. 50, vagy több éve elpocsékoltam a szerencsefaktoromat, azzal a hármassal találatlaltal.

Tudok én olyan történetet, amiben másnak ezen a szent helyen, jobban mondva, a hegy alatt folyó Dunában szerencséje volt. Történt, még az első háború idején, hogy Érd-Ófaluiban élt egy még nem teljesen idős parasztasszony. Az asszony dédanyámnak valamilyen rokona is volt. Volt három fia. Szó szerint csak volt. Ugyan is mindegyiket valami szerencsétlenség érte. Egyiket lovak taposták agyon, másikat betegség vitte el, a harmadikat meg a háború vette el az asszonytól. Aki végső elkeseredésében ünneplőbe öltözött, kezébe vette az imakönyvét, és mint aki jól

végezte dolgát a Dunába ugrott. Igen ám, de a kikeményített szoknyák alá beszorult a levegő, és mint egy modern úszógumi a nőt a víz felszínén tartotta.

Battai halászok éppen a vízen dolgoztak, mikor egyszer csak csodát láttak. Víz tetején egy kendős asszon, imára kulcsolt kézzel, kezében imakönyvvel várta sorsa beteljesülését. A halászok a csendesen sodródó nőt a csónakjukba emelték. Úgy tudni, még sokáig látogatta a miséket.

Történt itt még más is. Nem is olyan régen, valamikor a rendszerváltás környékén, éppen itt, a Kakukk-hegy lábánál, az érdi végeken. Megjelent Szűz Mária! Hogy kinek, és mit tett, vagy mondott, arról nem szól a fáma, de jött a jelenésre kíváncsi sokaság. Aztán erősen figyelve nézték az üres eget, a semmit. Úgy jártak, mint az az érdi srác, aki a Fradi tábor egyik vezérszurkolója volt. B. Lacit a szurkolótábor csak trombitásnak hívta, mert a meccsnek háttal, a tömeggel szemben egyfolytában fújta, meg fújta a trombitát. Nyállal telefröcskölte a környezetét, igyekezett megadni a mérkőzés alaphangját. Azt sikeresen tette. Csakhogy ennek a hangulatcsinálásnak az volt az ára, hogy attól függetlenül, hogy minden alkalommal ott ette a fene a Fradi szektor első sorába, a meccsből semmit nem látott. Csak a tomboló közönség hangulatváltásából értesült arról, hogy a pályán történt valami. Ilyenkor aztán megfordult, és várta a visszajátszást. Ami ugye nem volt. Így csak lesett ki a fejéből, mint azok, akik Szűz Máriától várták a ráadást, de hiába.

De már megint máshol vagyok! És még mindig nem mondtam el, hogy mi is van a széllel, meg a hamuval itt a Kakukk-hegy tetején. Nehezen jutok el a lényeghez, de mit tegyek, ha folyton eszembe jut valami? Azt mondják sokbeszédű vagyok. Ez nálunk családi vonás. Ha anyám elkezdett beszélni, őt is csak nehezen lehetett leléni. Na meg a nagybátyám, a sokadik akit ma megemlegetek, őt meg egyenesen dupla beszédűnek hívták a háta mögött.

Baj az, ha az ember tud beszélni? Talán. Van akit zavar, de az meg ne hallgasson. A csendes ember meg lehet unalmas, meg még veszélyes is. Mert ki tudja, mi járhat a fejében? Meg különben is! Az ember beszéljen, ha már megadatik neki ez a képesség. A nyelv. És addig beszéljen amíg teheti. Aztán könnyen előfordulhat, hogy benne ragad, amit jó lett volna elmondani, elmesélni, hogy

mások okuljanak, vagy csak szórakozzanak az elmondottakon. A probléma inkább abból adódik, ha nincs hallgatóság.

Én még leültem délutánonként meghallgatni nagypapám történeteit. De ki ér rá erre manapság? Úgy teszünk, mintha folyton rohannunk kellene valahová. Mintha mindig lemaradnánk valamiről. Le is maradunk! Az életről, na arról lemaradunk. Lehet észre sem vesszük, aztán egyszer csak a nagy rendező, aki az életet adja, és el is veszi, kiír a darabból. Vagy csak egyszerűen elfújja életünk haloványan pislákoló lámpását. Az is lehet, hogy nem is pislákol, inkább lobog mint egy tábortűz. Ez sem okoz neki semmilyen problémát, mert akkor meg fergeteget támaszt, aztán eloltja a lángot egész környezetével együtt.

Tehát mikor az én lámpámat is eloltják, két dolgot nem szeretnék! Egyik az, hogy a halál készületlenül érjen. A másik meg amit nem szeretnék, egy dobozban, két méterrel a föld alatt elporladni. Miért is? Klausztofóbiám van! Hogy honnan szereztem? Egyszer csak jött. Most meg már ott tartok, ha a fejemen nehezen jön át egy ruhadarab, erős készteztést érzek egy kis pánikra. Elég lesz arra a néhány fertályórára erőt venni magamon, amíg a kemencében sütögetnek.

Korán van még erről beszélni? Hiszen egész életünkben gondolunk rá! A gyerekből akkor lesz ember, mikor rájön, hogy nem él örökké. Ettől a ponttól ismeri meg a félelmet. Van, ki egész életében így marad. Hogy az már legyen más problémája! Pont ez az amit szeretnék elkerülni! Elkerülném, hogy a síró-rívó szeretteimnek probléma legyenek. Így is lesz elég bajuk, félkész dolgok nélkül is.

Meg, hogy mikor van korán erről beszélni, azt aztán senki nem tudhatja. Csak menjünk, és sétáljunk végig a temetőn, majd rádöbbenünk, hogy akik már kifeküdtek, azok átlagéletkora alacsonyabb az én jelenlegi életkoromnál. Meg különben is! Lózung, hogy a halál biztosabb a születésnél is. Viszont a világ legdemokratikusabb intézménye. Nem egészséges dolog a gondolatot elhessegetni, mintha örökké lennénk. Persze örökké vagyunk! Meggyőződés, hogy a teremtő nem csinál értelmetlen dolgokat. Nem hagy veszendőbe menni ennyi értéket, amennyi érték a legértéktelebb életben felhalmozódik. Ezért aztán nyugodt is vagyok! Mert mindig voltam, és mindig leszek. Ha esetleg mégsem így van, na azt meg nem fogom megtudni soha. Buddha azt mondta, mikor az egyik tanítvány megkérdezte tőle.

– Mi lesz a halál után mester?

– Azt élő ember soha meg nem tudhatja!

– hangzott a válasz. Ezért kell úgy élni, hogy minden előfordulhat.

De ha mégsem lennénk örökké, akkor is örökké vagyunk. Mert a halandónak az a 40-80 év volt az örökké.

Na és itt jön a szél, meg a hamu. Ja és még egy történet, ami most jutott eszembe. Valamikor, nem olyan régen, egy külföldre szakadt hazánkfia ott a távolban eldobta a kanalat. Rokonai környéken nem lévén, itthon maradt távoli rokonainak küldték el a hamvait, de levelet nem mellékeltek az izlésesen becsomagolt dobozka mellé. Ha mellékeltek volna, akkor sem értette volna senki az idegen nyelven írt ákombákomot. Gondolkodtak is azon, hogy mi lehet a dobozkában? Mit küldhetett az amerikai nagybácsi? A doboz feliratából, azt sütötték ki, hogy valamiféle sütőpor. Hát kisütötték! Na aztán meg megérkezett a kísérő levél is, néhány nap késéssel. Azt is kisilabizálták valahogy. Na azóta is bokákolnak.

Én nem szeretnék így járni, ezért aztán alaposan körülnézek, hogy hol lehet a legmegfelelőbb hely arra, hogy szélnek ereszenek.

Erre kell a szél! Ami most ugye elmaradt. Persze az sem mindegy merre fúj. Ha lehet a város, már mint Batta felé vigyen a huzat. Aztán nyelje aki tudja! Dehogy is! A fene sem kívánja nyálkahártya irritálóként végezni! Hordjon a szél fű közé, madarak fészkebe, virágok és fák tövébe. Süssön a nap, verjen eső, terelgessenek enyhe fuvallatok, ragyogjanak rám a csillagok.

Emlékezzenek rám akik akarnak úgy, mint arra aki holtában is szabad maradt.

De ne ilyen szomorúan! Hiszen még itt vagyok, élek és mesélek, meg gondolok mindenféleképpen. Remélem még néhány évtizedig így marad!

Viszont a jóból is meg árt a sok! Szóval csak addig szeretnék élni, még magam tudom kitörölni a hátsó feletem. Különben is veszélyes dolog sokáig élni. Mert ha az ember nem végzi be időben, még olyanok távozását is megérheti, kiknek, vagy kinek az elmúlását véletlenül sem szeretné megszenvedni. Nehéz igazságot tenni!

*

De most már ideje lenne elindulni hazá! Már nem tudják elképzelni, hogy hol lehetek, hol töltöttem el ezt a szép kora tavaszi délutánt?

Hazafelé meg eszembe jut a minapi hír, amit a rádióban hallottam. Azt hallottam, hogy az egyik neves magyar egyetemen egy kutatócsoport már közel jár ahhoz, hogy megtudják fordítani az öregedés folyamatát. Amit véleményük szerint valamiféle ugráló gének okoznak. Ezen gének kiiktatásával megfordítható a folyamat. Na, milyen szerencsém nekem van, életemben először nem

elkésni fogok, hanem elszietni valamit.

De mennyi bonyodalmat okozna az öröké fiatal élet! Vegyük csak az öröklést! Szegény örökösök az idők végezetéig várhatnának az örökségre. A rutinos idősebbek folyton elhappolnák a friss „húsokat” a nyeretlen kétévészek elől, meg még egyéb bonyodalmak. Mi lenne a betegségekkel? Talán ezen kellene előbb törni fejüket! Nem holmi örökélet szérumot kotyvasztani. Most min törtem volna a fejemet egész délután? Ha Csomi, vagy Kusti, vagy az imakönyves öreglány nem dobja be a törölközőt?

És különben is! Akkor mi értelme lenne az egész életnek? Mit segített volna az a örökélet szérum azon a vízi hullán, akit a 40-es vagy 50-es években itt Battán fogtak ki? Persze fogtak ki sokat, de ennek a története azért különleges, mert utolsó útja elég sajátosan sikerült. Ugyanis pont nem találtak megfelelő szállítóeszközt, így szóltak az egyik sírásónak, hogy szállítsa el. Az fogott egy tragacsot, olyan egykerekű alkalmaságot, ami hasonlít a talicskához, csak puttony nélkül, és feltette rá az igencsak sajátos szagú elhaltat. És elkezdte végig tolni a falun. Az emberek mély részvétellel, de még annál is nagyobb undorral fordultak el a nem mindennapi szállítmánytól.

A sírásó útja, a saját háza előtt vezetett a temető felé, és mivel éppen ebédidő volt. Gondolt egyet, és úgy döntött, hogy összeköti a kellemest a hasznossal, és bement ebédelni. Úgy okoskodott, hogy addig is kifolyik a szerencsétlenből néhány liter folyadék. Így könnyebb lesz feltolni a hegyre (Kakukk-hegyre). Na megyek, mert még elfogy az időm!

És még valami eszembe jutott! Eszembe jutott Toldi estéjéből, az öreg Toldi végakaratára. Hogy hogy jön ez ide? Ez is csak úgy, mint a többi. Így érdemes élni, és így érdemes halni. A részlet:

„Végző rendelkezést tennék: de hát minek? Nem igen van miről. S ha volna sincs kinek. Nem hagyok örökös... Csak egy hű cselédet. Azt kötöm szívemre, meg a magyar népet”
„Szeresd a magyart, de ne faragd le.” – szóla Erejét, formáját, durva kérégtől róla.
Mert mi haszna simább, ha jól megfaragják? Nehezebb eltörni a faragatlan fát!”

Ugye szép?

Milyen hangja van ennek a hajónak? Messziről is hallani, hogy folyással szemben nehezen bír menni!

Hát vége! Ki tudja honnét fúj az a szél, ami ezt az írást összehordta? Úgy mint az a szél, ami a jégmezők porából a Kakukk-hegyet is összefújta.

■

Beszélgetés Németh Istvánnal (XVIII. rész)

Egy lokálpatrióta emlékei

Kamaszkortól a felnőttkorig (folyt.)

Folytatva a történetemet 2018 első szombatjára hazaérkeztünk. Két-három óra alvás után reggel 7-re indultam a Szent István templom és a Dózsa György út között lévő Wass Albert-szoborhoz. Páran már meg is érkeztek az innen induló Wass Albert-túrához.

Amikor a szoborról, mint egy jellegzetes kiinduló pontról beszélek, óvatosnak kell lennem, mert sokakban Százhalombattán nem is tudatosult, hogy van ilyen. Ha pedig engem kérdezgetnek, ugyan mondjam már el hol van, amíg a társaim közül mindenki megérkezik, a kedves olvasónak elmondom

a fontos tudnivalókat róla. A Wass Albert portré szobra Tóth Ernő elgondolásából és igyekezetéből lett felállítva. Alkotója lánya, Tóth Lili. Tóth Ernő, a MOL vezető mérnöke felvállalta a szobor elhelyezésének jogi engedélyztetését az egyházi szerveknél, mivel egyházi tulajdonú területet érint.

Felavatásának időpontja 2010. június 4-e volt, a trianoni békediktátum 90-ik évfordulója napján.

Gróf Wass Albert 1908. január 8-án született az erdélyi Válaszúton, egy őshonos erdélyi arisztokrata családban. Szülei korai gyermekkorában elváltak, ami egész életére kihatóan nagy törést okozott, lelki érzékenységének ez volt kiváltó oka. Édesanyja (született Bánffy Ilona) hiányát egy életen át szenvedte.

Nagy hatással voltak rá nagyszülei, rokonai. Az erdélyi környezete, iskolái, családjának múltja elkötelezett erdélyivé és

magyarrá tette. Az I. világháború igazságtalanságát ifjúként saját bőrén és közvetlen környezetén tapasztalta meg. A Bécsi döntést élete legnagyobb örömeiként élte meg, bár dél-Erdély elvesztését sérelmezte.

A természetet a benne élő egyszerű emberekkel együtt alaposan megismerte, rajongott értük. Kiváló vadásszá vált, alkathoz leginkább a jól gazdálkodó gazdász állt – a szabad ég alatt, emberek között, azokat irányítva, tanítva, magas szinten gyakorolni a mezőgazdasági kultúrát. Elvégezte a debreceni Pallag-pusztai Mezőgazdasági Akadémiát. Ezt követően a Sorbonne Egyetemen bölcsészetet hallgatott és ebből doktorált. Különös adottsága, vonzalma volt az íráshoz, az irodalomhoz, a történelmi ismeretekhez. Már gyermekkorában színdarabot rendezett a többi kortársaival. Megismerte korának szellemi áramlatait, íróit, finom kritikával írt korának arisztokráciájáról. A Maros-Vécsi író találkozó résztvevője volt. A két világháború között írta a „Farkasverem” című könyvét, amiért Baumgarten-díjban részesült.

Egy idős, magányos női rokonáról, Gróf Wass Irmáról mintázta főhősét, aki mezőségi udvartartását szelídített farkasokból verbuválta. Egészen különös életformával és az ahhoz vezető tragédiákkal ismerkedhet meg az olvasó. Írásait olvasva fogalmat kaphatunk arról, hogy az erdélyi arisztokrácia patriarchális viszonyai segítőkész, önfeláldozó hazafisága minden társadalmi osztálynak példát tudott és tud mutatni. Lelkesedett a Második bécsi döntésért, de a német orientációt elutasította.

1935-ben megházasodott, felesége Sieners Éva, aki egyben unokatestvére volt. A II. világháborúban édesapjával együtt önkéntesként vonult be katonának. Szolgálat alatt összetűzésbe került német felelőseivel és eljárás indult ellene. Maga így vall erről: „Volt múltamban sok olyan esztendő, ami tisztesen számít. Például, amit Hitler börtönében töltöttem, ahol azzal szórakoztattak, hogy a vallatáson jobbkezem ujjait tördelték sorban. Amikor muszka földön akna robbant a gépkocsim alatt.”

A németek keze közül feltehetően Dálnoki Veress Lajos vezérezredes szabaddította ki őt, azzal a paranccsal, hogy a keleti-pontra küldte ki, mint huszártisztet. Az ukrainai Pripjat mocsaraiból – miután az oroszok teljesen bekerítették alakulatát – a végpusztulástól a természet ismerete, vadász ösztöne mentette meg őt és rábízott embereit. Talált egy az őzek által rendszeresen használt vékony csapást a mocsárvilágban és azon veszteség nélkül kivezette embereit. Máskor az ukrán partizánok kímélték meg őt és alakulatát, mert emberségesen, segítőkészen viszonyult a megszállt területen élő civil lakossághoz.

A háború végső szakaszáról így ír:

„1944. október 4-én Dálnoki Veress Lajos vezérezredes fogadott bennünket. Rajtam kívül Kemény Bélát és Gézát, a két Bánffy, a három Bethlent és négy Teleki gróft, hogy velem együtt leszerelésünket kérjük, mert az oroszok már Kolozsvártól 14 km-re voltak akkor. Rajtam kívül mindenk megadta az engedélyt. Engem ott tartott és amikor már mindenki elment jól leszidott: - Azt akarod, hogy az oláhok életük végéig azzal dicsekedjenek, Wass Albertet hogyan verték agyon? Te író vagy, neked kötelességed van a nemzettel szemben!

Nincs leszerelés, nem is szerelt le senki és katona vagyok a mai napig.”

A háború végét Németországban élte meg. A felesége családja a háborúban tönkrement. Hazatéréséről szó sem lehetett. A román hatóságok halálra ítélték soha el nem követett atrocitásokért. Volt napszám, erdei famunkás, éjjeliőr. Feleségével egyre kevésbé értették meg egymást, ezért négy fiával az Egyesült Államokba ment. Ott újból házasodott. Tanári állást kapott. Románia folyamatosan kérte kiadatását, amelyre szerencsére nem került sor.

A SECU titkos ügynököket küldött utána, hogy likvidálják, de csodával határos módon vadászösztöne ismét megmentette.

1962-ben létrehozott egy könyvhálózatot „Az Amerikai Magyar Szépmíves Céh” néven. Mindezt azért, hogy a nyugati magyarságban fenntartsa a haza iránti sze-

retetet. Magyarországon a rendszerváltást követően szinte minden írását kiadták és az olvasó közönségnél azok nagy sikert arattak. Több, mint 40 írása jelent meg. A legjelentősebb művei: A Funtinelli boszorkány, Kard és kasza, A hagyaték, Mire a fák megnőnek, Csaba, Rézkígyó.

1998. február 17-én a floridai Astorban 90 évesen önkézeivel vetett véget hányatott életének. Halála előtt Horn Gyulához fordult, hogy kaphasson magyar állampolgárságot. Nem kapta meg, csak egy egyszeri beutazási lehetőséget ajánlottak fel számára. Ezt nem fogadta el, megalázónak érezte maga számára.

*

Hogy miért az ő szobránál indul Wass Albert-túránk, remélem megfelelő magyarázatot adtam. Érdekes módon egyes magyar történelmi események az ő születésének dátuma körül sűrűsödnek. Túránk szervezésénél még további események dátumait is figyelembe kell venni. Ezekre szintén megemlékezünk.

1945. január 6-án kellett a battai 18 és 50 év körüli férfiaknak jelentkezni Érden, az akkori piactéren. Ma az Érd-Alsó vasútállomás melletti buszpályaudvar helye. Ugyanez vonatkozott az érdi, sóskúti, tárközi lakosokra is. A hirdetés szövege az volt, hogy itt a munkavállaláshoz szükséges igazoló iratokat fogják megkapni, mert enélkül nem lehet munkát vállalni. Amikor összegyűltek, fegyveres katonaság vette körül őket és az embertömeget Ercsi felé hajtották a 6-os országúton, arra hivatkozva, hogy az igazolásokat csak Ercsiben tudják kiadni. Odaérve vált nyilvánvalóvá, hogy hadifoglyokká váltak. Innen már az út a Szovjetunióba vezetett – már aki eljutott oda. Az otthonmaradottak pedig azon tűnődhettek, hogy a civil fiúk és apák hol lehetnek?

Hónapok teltek el, mire valamit megtudhattak az eltűntekről. A további útvonal: Dunaföldvár, Baja, Szeged, Temesvár. Hideg tél, hiányos öltözet, rossz élelmezés, hosszú gyaloglás nehezítette megmaradásukat. Temesváron több százezer hadifogoly barakokban lett elhelyezve. Kitört a tífusz és a kolera. Ezrével haltak meg naponta. A csonttá fagyott halottakat, mint a hasáb fát, úgy tárolták. A foglyokat három részre osztották. A súlyos betegeket sorsukra hagyták, az enni és menni tudókat visszavitték Szegedre. Az egészségesnek találtakat pedig gyorsított módon vagonokban szállították el a Szovjetunióba, hogy ott ingyen munkásként építsék a szocializmust.

Meglehetősen ismert számomra az ese-

mények sora, mert anyai nagyapám, Würth Antal és fia, István is részese volt e kálváriának, és ők még haza is jöttek. (Lásd bővebben írásaimat: A hatodik nemzedék – riport Kéry Imrével.) Na erre az esetre is emlékezni kell.

*

A következő esemény Nagyenyed módszeres elpusztítása és kiirtása. 1849. január 8-án éjszaka „Axente Sever, az osztrák haderő főparancsnoka Puchner altábornagy kérését teljesítette nagy örömmel. Életük végéig Axente Sever, Avran Janku, Prodán – a főkolompások – osztrák kegydíjban részesültek és ágyban párnák közt fejezték be életüket. 1500-2000 magyar székely áldozata volt e pusztításnak és a híres 800 fős ősi nagyenyedi kollégium is elpusztult az események alatt.

*

1764. január 7-e - Madéfalva - Mária Terézia császárnő és koronázott magyar királynő idejében történt. A császárné szerette volna a Keleti-Kárpátok határait biztonságosan őriztetni egy ütőképes, a helyi székely és román férfi katonáskodó lakosokkal. Ennek szervezésére megbízást adott Buccow tábornoknak, aki a feladatot olyan hibásan kezdte szervezni, hogy a lakosság nyílt ellenállását váltotta ki. Ezért a megbízatást Siskovics nevű parancsnokra bízta, de annak se sikerült. A határőr ezredbe való kényszersorozásnak olyan feltételeket szabtak, hogy azt az egyébként katonáskodó szellemű népesség nem fogadta el.

Hogy kikényszerítsék a megoldást, a Carato nevű katonai előljárót küldték ki 1300 katonával és két tábori ágyúval Madéfalvára. E faluban gyűlt össze 500-600 környékbeli férfi, hogy megvitassák a kényszersorozást. A katonaság tudván, hogy ott tartózkodnak a székely férfiak, 1764. január 7-én éjszaka váratlanul tűz alá vették a falut, majd a gyalogság válogatás nélküli gyilkolásba kezdett. A támadásnak többszáz ember esett áldozatul, közte ártatlan gyermekek és asszonyok. A faluban emlékhely hirdeti a gaztettet. Különös a felirat az emlékhelyen, fel van írva, hogy „1764 Siculicidium”, azaz a „székelyek leölése” történt, de az évszámot a betűk latin számértéke éppen kiadja.

*

Ezen események emléke hoz bennünket össze a Wass Albert-túrán. Kik jövünk össze január első szombatjának kora reggelén? A helyi KÉSZ csoport magja: Tóth Ernő, Mikulásik Gábor, Bukovinszki Miklós, Szaniszló József, Magyar János, Sefcsik

Zsolt, Gátai Tamás és jómagam.

Akiket felsoroltam, az idő múlásával mi sem leszünk fiatalabbak. A sokszor nehéz utat nem mindenki tudta vállalni. De hála a szervezőknek, Tóth Ernő helyi elnökként sokat tett, hogy ne pár ember vállalkozása legyen a túra, a fiatalítás folyamatos. Így gyarapodtunk Szabó Zoltánnal, Urbán Lászlóval, Kedves Gáborral – aki 1 éve átvette az elnökséget Tóth Ernőtől, valamint Bernát Tiborral, aki jelenleg tikárként működik. A szervezés kitejed széles körben az utóbbi időben. Mire a Régészeti Parkhoz érünk, népes fiatal és női csapat vár bennünket és megyünk a régi csapáson Érd-Ófalu felé. Leereszkedünk az érdi-hágón és megcélazzuk az érdi piacot, ahol sok száz ember nyüzsög, vásárol, eszik, iszik. Már ismerősként keressük a mi legjobbnak hirdetett lángossütő standunkat és ismerősként fogad bennünket a személyzet. A rendnek eleget téve beállunk a sorba, elpusztítunk 1-2 lángost és iszunk rá forró borosteát. Kinézünk magunknak egy üres helyet, dalra fakadunk, verset mondunk, szóba elegyedünk a vásárló közönséggel. Hol csatlakoznak hozzánk, hol nem. Igyekszünk színes színteljesítévé válnia az érdi piacnak azzal a rejtett szándékkal, hogy túránk okait elmondhassuk másoknak is. Nem különöcs benyomását keltve, de hazafias érzéseket ébresztve másokban is. Az idén már 12-ik alkalommal vettünk részt a Wass Albert túrán. Minden túra más és más. Más az emlékezés súlypontja, az időjárás, kicsit változik a résztvevők összetétele. Utólag derül ki, hogy ki volt ott a túrán utoljára. Hol szélben-fagyban, hol esőben-sárban, de az utat megtesszük. Közben előkerülnek a féltve őrzött pálinkák, az otthon sültött pogácsák.

Felejthetetlen a 2016-os túránk, amit nagy hidegben tettünk meg. Az utat jég borította, csúszkáltunk. Egy volt, aki közülünk nagyokat csúszott, de ügyes balett mozdulatokkal elkerülte az elesést - Kundrát Laci. Fekete fényes félcipőjében végezte ezeket a mutatványokat és mi nagyokat neveltünk rajta. Nem gondoltuk, hogy ez az utolsó közös túránk vele. 2017 nyarán örökre elbúcsúztunk tőle.

Mennyi nevetés, tréfa, ugratás esett meg ezeken az utakon velünk. Van egy jó cimboránk, aki, hogy engesztelje feleségét, a sokadik túra miatt, évről évre konyhai kés-készlettel - piaci vásárfiaként – lepi meg asszonyát.

(folytatjuk)

Lejegyezte: Szegedinác Anna

In memoriam Pfeiffer Ádám (1937–2024)

A Pfeiffer család története

(Befejező rész)

korábban is, sokat tevékenykednek Bakonycsernyén a családi szőlős-kertben, és élvezik munkájuk eredményét. Két leányuk van. Krisztinek négy, az Olaszországban élő Eminek két gyermeke született.

*

Édesanyám családját a battaiak jól ismerik, hiszen ők szinte őslakosnak számítottak a 20. század elejétől. Igaz, Tóth Sándor nagyapám a Veszprém megyei Szentgálról, mint hentes-mészáros mester került Battára, és feleségül vette az évek óta tényleg Battán élő Würth József kovácmester és Gajárszki Anna (dédszüleim) legidősebb lányát, Rozáliát, nagymamát. Tóth nagyszüleimnek két gyereke nőtt fel. Édesanyám és öccse, Sándor.

Vilma néni a gyerekek nevelése mellett még több munka háruult. Édesapám javaslatára és támogatásával Battán, a Vörösmarty utcában házat építettek. Id. Buzay József készítette a tervet, a munkát zömmel a helyi mesterek végezték. 1963-ban már beköltözött a család az új házba.

*

Henrik bácsi már nem dolgozhatott, betegségéből nem épült fel, sokáig ágyban fekvő volt, majd 75-ben meghalt. Vilma néni egy évig Érden tanított, majd Battára került a lakótelepi új iskolába, ahol 64-től igazgatóhelyettes volt. Már ő is a temetőben nyugszik.

Éva lányuk Érden, a Vörösmarty Gimnázium kémia-biológia tagozatán érettségizett (osztályfőnöke, kémia tanára voltam), tanítónőként Battán tanított. Férje Homonnay Zsombor, geodéta. Mindketten nyugdíjasok, a családi házukban laknak. Gyermekeik Zsombor, Tibor, egyaránt apjuk szakmájához hasonló választottak, és Klára, nyelvtanár lett. Zsombi aktív kézilabda kapus, Tibor jelenleg Németországban dolgozik. Klári meghatározó tagja a ma már világhírű Forrás Néptáncgyűttesnek.

Henrik fiuk kohómérnök lett. Korán nősült, felesége Emília, bakonycsernyei lány. Kezdetben Székesfehérváron laktak és dolgoztak, majd Várpalotán építettek egy szép családi házat. Nyugdíjasként, de már

jól tudott biliárdozni. Persze társaságban az italt sem vetette meg. Jó barátságban volt sógoraival, Bíró (Tóth) Gyuri bácsival, Tatáty (Csupics) Gyuri bácsival, a hentesboltban vevőivel, és mindenkivel, akivel egy pohár bor mellett el tudott beszélgetni.

Nagyon szeretett minket, unokáit. Fájt a szíve, amikor az előrehaladott tüdőbaja miatt már nem mehettünk közelébe. Nem érthette meg, hogy Sanyi fia megérkezzen a hadifogságból, 1947 nyarán, 59 éves korában meghalt.

Nagymamánk, Rozi mama kitűnő társa volt. Jól vezette a háztartást, a gazdaságot, az üzletben is helyt állt. Összefogta a szűkebb és tágabb családot. Hozzájuk szinte naponta „benéztek” a szomszédok, rokonok, a barátok. A fogságban lévő testvérével is „tartotta a kapcsolatot”. Németh István unokaöccsém archívumából előkerült egy levél, amelyet nagymamám írt 1946. decemberében az orosz fogságban lévő legfiatalabb testvérenek, Antal bácsinak. Ez a levél a Vöröskereszt útján meg is érkezett, amit Antal bácsi megőrzött, így került az unokájához, Pistához. Íme a levél szövege:

„Kedves testvérem nagy örömet szerezte a lapoddal, amit októberben írtál. Az még nagyobb öröm lenne, ha te jönnél már. Viszontlátnánk egymást kedves testvérem. Mi hála Isten egészségesek vagyunk mindnyájan. Mama is még bírja, egészséges. Most már egy kicsit mozog az üzlet is, nem gondoltuk, hogy ilyen hamar rendbe jön minden, mondjuk. Nem tudom hogyan, de az embereknek pénze van, mindegy csak forintot kapjanak. Sanyi már régen nem írt, Kubánban van, onét jött egy ember, azt mondta, hogy ismerte. Maradunk szerető testvéred és sógorod és Icaék is.”

Özvegy édesanyja, Würth Józsefné idős korában velük élt 90 éves koráig, az 50-es évek közepén halt meg. Neki tizenhárom gyermeke született, heten éltek meg a felnőttkort. Dédszüleinkre büszkék lehetünk, hiszen a felnevelt gyerekeik dolgoz, becsületes életet éltek, többen népes rangos utódokat hagytak maguk után.

A Würth család eredetéről, tagjai-

A Tóth nagyszülők és Ilona leányuk

Nagyapám kitűnő szakember, népszerű közösségi, bohém ember volt. Szakmája mellett értett a paraszti munkához is. A hentes és mészáros szakmát több fiatal tőle tanulta (fia Sanyi bácsi, Würth Pali, sógora Antal bácsi, Kurán Pista bácsi, Stróbel Karcsi bácsi). Szeretett kuglizni, kártyázni,

nak életéről Németh István unokaöcsém (az ő féltestvére Jutka) írt részletesen a Százhalom nevű újságban, „A hatodik nemzedék” címen. Ezért csak Rozi nagymamám nála fiatalabb hat testvéréről írok röviden.

Jóska bácsi és felesége voltak az én keresztszüleim. Budapesten éltek, gyakran jártak Battára, én még emlékszem rájuk. Fiuk, Jóska iskolázott, jóvágású, igazi úrfi volt, kitűnően táncolt. Sajnos tüdőbajt kapott, fiatalon meghalt. Édesanyámmal többször látogattam keresztszüleim és az ő sírját a Kerepesi úti temetőben.

Pali bácsinak hét gyermeke született. Felesége hosszan tartó betegség után meghalt, majd 1947-ben ő is követte. Árván maradt testvéreiről (Feri, Józsi, Juci, Nusi) Margit (Györeiné) példásan gondoskodott. Rózsi nővére vidéken élt, Pali öccse hadifogságban volt.

Juli néni ügyes háziasszony, férje Bori bácsi cipész volt. Gyermekek nem voltak.

Gyula bácsi Vámosra magyarosította nevét. Dorogon élt családjával. Őt nem, de három felnőtt gyermekét (Gyuszi, Laci, Évi), akik jártak Battán nagyszüleimnél, ismertem.

Mária néni, Kirilla Mihályné fiatalon halt meg. Fia Kalocsai Béla haláláig kötődött családunkhoz, Dunafüreden volt nyaralója.

Antal bácsi a legfiatalabb testvér. A téglagyárban dolgozott, mint gépész-kazánfűtő. Népszerű, nótázó, társasági ember volt. Névnepokat, születésnapokat, disznótoros vacsorákat, gyakran tartott együtt a rokonokkal. Gyermekei Pista, Anti, Ilonka, Sanyi.

Kedves emlékem a Dédiről, hogy még a 80-as éveinek vége felé is, ha jó idő volt, a hátára vette puttonyát, és kapájára támaszkodva felment a hegyre, a szőlőbe. Anna-nap táján boldogan hozta haza az első érett szőlőfürtöket. Hogy melyik tőkén találta, soha sem tudtuk meg. Már nagyon öreg volt, amikor még ringathatta kocsiban a legkisebb dédunokáját, Sanyikát.

Rozi mamáról is vannak kedves emlékeim. Egyetemista voltam, amikor időnként a zsebembe dugott egy kis zsebpénzt csekély jövedelméből. Később gyakran kérdezte, hogy fiam, mikor nősülsz már? Megérte, hogy megtörtént, nagy megelégedésére.

Édesapám nagynénje, Évi néni utolsó éveit nálunk töltötte. Aranyos néni volt, tőle még gyermekkorunkban sok kedves mondatot hallottunk. Csak egy közülük: „Kell kenyér? Nem? Na jó, teszem el. Mersz visszabeszélni? Mars az eperfára, früstökölni.”

Édesanyám, mielőtt dolgozni mentek apámmal a boltba, minden nap előkészítette az ebédet. Mire ebédszünetkor hazajöttek, nagymama és Évi néni befejezték a

főzést. Egy szép nyári napon, amikor szüleim megérkeztek, a két néni a teraszon ülve beszélgetett. A következőket hallották: „Jó volna már meghalni”, mondta nagymamám. Évi néni felháborodva reagált. „Te meg akarsz halni, amikor ilyen szépen süt a nap?” mondta. Pedig ő volt az idősebb.

Néhány év múlva mindkét néni itt hagyott bennünket. Rozi mama temetéséről is van egy kedves emlékem. Fent a hegyen, a temetőben, a szertartás alatt Sanyi öcsém

halála, sokat kesergett, majd 80 éves korában követte szeretett párját. Sanyi fiuk villanyszerelő szakmát tanult, majd sokáig hivatásos gépkocsivezető volt. Fiatalon nősült, felesége Budai Ilona, egészségügyi dolgozó. Több évig a szülőknél laktak, majd, Dunaujvárosba költöztek. Bár nyugdíjasok, Sanyi még mindig aktívan dolgozik a Papírgyárban. Igazi ezermester, számára nincs lehetetlen, minden műszaki problémát megold. Gyermekeik Anita és Laci. Anita-

Négy generáció együtt

észrevette, hogy a lábak között, leeresztett farokkal liheg a fekete kutyájuk. Megható volt látni, hogy a hűséges állat ott akart lenni a valóban szeretetre méltó gazdájá, a mi drága nagymamánk búcsúztatásán.

*

Édesanyám öccse, Sanyi bácsi négy polgárit végzett Érden, majd édesapjától megtanulta a hentes és mészáros szakmát. Több éves katonaság után három évig hadifogoly volt. Később sokat mesélt a Szocsi környéki építkezések keserves éveiről. Hazaérkezése után átvette elhunyt papája iparát és hentesüzletét. Később néhány évig a Földműves szövetkezet alkalmazottja volt. Feleségül vette Vlukovszki Annát, Nunci nénit, és két gyermekük született, Sanyi és Anikó. Mindkettőjüket szeretettel nevelték, későbbi unokáik sok örömet jelentettek számukra.

Sanyi bácsit nagyon megviselte felesége

nak már két felnőtt gyereke, Lacinak aranyos kislánya van.

Anikó az érdi Vörösmarty Gimnáziumban érettségizett. Aktívan kézilabdázott, az Elzett és a Vasas NBI-es csapatának kapusa volt. Virágkötészetet tanult, volt saját virágüzlete, jelenleg is gyönyörű kompozíciókat készít megrendelői számára. Férje, Sinka László, egykori falubeli iskolatársa. Laci is régi battai családból származik, a csepeli ipari technikumban érettségizett, majd katonaévei után a DKV-ban dolgozott. Házasságuk első éveiben a Tóth szülőknél laktak, majd Dunafüreden egy szép házat építettek. 1976-ban született meg fiuk, Tamás, aki később egy kislánnyal örvendeztette meg a családot.

Sinka László, az évek során nemzetközileg ismert sportvezető lett. Korábban a Magyar Röplabda Szövetség főtitkára volt, majd sok éven át, kedvenc sportágának, a

Kézilabda Szövetségnek főtitkára, később elnöke lett. Irányításával érte el csúcspontját a magyar kézilabdasport. Különösen a női szakágban születtek világraszóló sikerek. Munkája során olimpiák, világ- és európa-bajnokságok alkalmával nagyon sok országba eljutott. Ténykedése ezen a sikerterületen megszűnt de továbbra is tiszteletbeli tagja maradt az Európai Kézilabda Szövetség elnökségének, a Magyar Olimpiai Bizottságnak. Szervezőképességét, diplomáciai rátermettségét jelenleg a Magyar Sportlövő Szövetség főtitkáráként hasznosítja. Százhalombatta közéletében képviselőként, és alpolgármesterként tevékenykedik, mint a város díszpolgára.

*

A fent leírtak alapján megállapítható, hogy a Pfeiffer, a Tóth, és a Würth családok élő tagjai között én vagyok a legidősebb (nálam idősebb a Németországban élő két unokabátyám).

Befejezésül, bár sokan ismernek Battán, magamról is írok. 1937. január 1-jén születtem Százhalombattán. Az elemi iskola négy osztályát helyben végeztem el. Szívesen emlékszem ezekre az évekre, hiszen ekkor ismertem meg a helyi embereket, osztálytársaimmal, barátaimmal sok közös élményben volt részem. Perjés atyával a ministrálás, a Szívújság kihordása (a téglagyári családokhoz jártam), gombfoci bajnokság, úszás, focizás, fejelés, Pável tanító úrral a fegyelmezett tanórák (volt tenyeres is a nádpálcával), számháborúzás, kirándulások, megannyi kedves emlék.

Szüleim 1947-ben beírtak a budai, az akkor még nyolcosztályos Érseki Katolikus Gimnázium első osztályába és a hozzá tartozó Rákóczi Kollégiumba. Szeptembertől már 5. osztályos általános iskolások lettünk, de továbbra is egyházi működtetéssel, főleg paptanárokkal folyt a tanítás. Egy év múlva államosították az egyházi iskolákat, és megszűntették a kollégiumot, Rákóczi gimnázium és általános iskola néven működött tovább az intézmény.

Családunk kedves barátai, Fodorék felajánlották, hogy náluk lakhatom Budapesten, hiszen Tamás fiuk is a Rákóczi járt. Nekik köszönhetem, hogy itt fejezhettem be az általános iskolát. Tizennégy évesen, már az ugyancsak budai Toldy Ferenc Gimnáziumban, Battáról bejáróként teltek diákéveim. 1951-ben igazolt futballista lettem, a Százhalombattai Építők ificsapatának kapusa. Egy év múlva már a felnőtt csapat legfiatalabb tagjaként a Budai Járás Bajnokságban játszottam. A gimnáziumban röplabdáztam, atletizáltam.

1953-ban a sportorvosi vizsgálat kiderítette, hogy a bal vesém olyan beteg, hogy ki kell operálni. A műtét megtörtént, és ezzel véget ért aktív sportpályafutásom. Még gimnazista voltam, amikor mindenesként tevékenykedtem a falu sport- és ifjúsági életének szervezésében (edző, intéző, sportbál, szüreti bál, pingpong, röplabda, atlétikai versenyszervező).

1955-ben érettségiztem, két évig dolgoztam, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán, biológia-kémia szakon tanultam, ahol 1962-ben középiskolai tanári diplomát szereztem. Egyetemi éveim során is szerveztem a falu sportéletet, irányításommal újra egy sikeres labdarúgó csapat jött létre. Mint a Budai Járás Sport Bizottság elnökségének tagja, részt vettem a járás sportprogramjainak irányításában is.

Kezdő tanárként Érdre kerültem az akkor szervezett gimnáziumba, az alapító tanárok egyike vagyok. Rövidesen igazgatóhelyes lettem. Jelentős szerepem van a ma már rangos Vörösmarty Gimnázium fejlesztésében, hagyományok megalapozásában, a kémia-biológia tagozat szervezésében.

Időközben labdarúgó-edzői oklevelet szereztem a Testnevelési Főiskolán. Diákjaimmal több éven át szerepeltünk a budapesti ifjúsági bajnokságban. Az Érdén töltött tizenegy év alatt sok battai diákom is volt. Többen egyetemet, főiskolát végeztek, vagy az érettségi után kitanuló szakemberek lettek. (Kövári Laci idén lett a város díszpolgára). Kiemelkedően sikeres Kanyicska Béla, aki kémiából az országos versenyen döntős volt, majd kémia-biológia szakos tanár lett. Jelenleg az USA egyik neves egyetemén professzor.

1967-ben megnősültem. Feleségem Münzendorfer Hedvig, Gréti, külkereskedelmi területen dolgozott Budapesten. Esküvőnk abban a templomban történt, amelyben az 1947/48-as tanév minden reggelén, paptanár osztályfőnököm miséjén ministráltam. Húsz év múltán egyébként ő, Abai Imre adott össze bennünket. Ettől kezdve gyakorlatilag budapesti lakos lettem, de kötődésem Battához mindvégig megmaradt.

1970-ben kineveztek Pest megye középiskolai kémia szakfelügyelőjének, majd két évig a dunaharaszti Baktay Ervin Gimnáziumban voltam igazgató. Rövid budafoki kitérő után (itt diákom volt Százhalombatta kulturális életének irányítója, Szigetvári Józsa is), 1977-ben megpályáztam és elnyertem az Eötvös Loránd Tudományegyetem Apáczai Csere János Gyakorló gimnáziumának kémia vezetőta-

nári állását (végzős tanárjelöltek gyakorló tanításának irányítása). Bekapcsolódtam az Egyetem szakmódszertani csoportja munkájába, ahol számos módszer és újítás kidolgozásában, kipróbálásában vehettem részt.

1980-ban doktoráltam, 1990-ben megjelent a szerves kémia tankönyvem, amely 12 évig volt országos használatban. Diákjaim közül itt is, sokan eredményesen szerepeltek az országos versenyeken, felvételi vizsgákon. Mint szakszervezeti vezető számos bel- és külföldi kirándulást és egyéb programot szerveztem kollégáimnak.

1989-ben megpályáztam és elnyertem az ország egyik legnevesebb gimnáziumának és kollégiumának, az Apáczainak igazgatói feladatkörét. Ebben a beosztásban nyolc éven át, nyugállományba vonulásomig tevékenykedtem. Kollégáimmal sikerült megtartani a gimnázium korábban kialakult színvonalát, rangját. Színesedett a tanórán túli diákélet is (énekkar, színjátszó kör, Apáczai napok, bálók, sportesemények). Diákcsera rendszerek alakultak ki külföldi gimnáziumokkal. Testvériskola kapcsolat jött létre a kolozsvári Apáczai Líceummal, és névadónk szülő helyének, az erdélyi Apáca községnek iskolájával. Apáczai szellemiségének ápolására megalakult az Öregdiák Egyesület, majd az Alapítvány az Apáczai Gimnáziumért, amelynek segítségével létesült a tiszainokai üdülőtábor. Az alapítvány ösztöndíjakat ad diákoknak, támogatja a rászoruló idős tanárokat, a nyugdíjas tanárok rendszeres összejöveteleit. Egy művészszerű megtervezte új címerünket, amely a szülők által adományozott zászlón, kitűző jelvényen, sportmezeken jelenik meg. A gimnázium alapításának 40. évfordulóját az 1995/96-os tanévben rangos programokkal ünnepeltük (hangverseny, színházi előadás, öregdiák találkozó, testületi kirándulás Erdélybe, emlékfal az elhunyt apáczais tanárok és diákok tiszteletére).

1997. december 31-én véget ért aktív pedagógiai pályafutásom. Nyugdíjba vonulásom alkalmával az egyetemi közgyűlésen az ELTE rektorától a Pro Universitate emlékérmét, Magyar Bálint oktatási minisztertől a Pedagógus Szolgálati Érmét vehettem át. Később a Magyar Kémikusok Egyesülete a Szent-Györgyi Albert aranyéremmel jutalmazott, mint a legtöbb kémiai diákolimpikont adó gimnázium igazgatóját.

1998-ban, már nyugdíjasként meghívtak külső tagnak a kémia tanár szakos hallgatók államvizsga bizottságába. 2001-ben újabb szerves kémia könyv megírására kaptam felkérést.

Egykori iskoláimmal a mai napig kapcsolatot tartok. Az Apáczaiiban 20 év óta szervezem a nyugdíjas tanárok összejöveteleit (születésnapra köszöntések, autóbusszos kirándulások, elhunytakra emlékezés). Az 50 éves jubileumi rendezvényeknek aktív résztvevője (Apáczai bál), a 60 évesnek díszvendége voltam. 2011-ben örömmre, pedagógusi munkám elismeréseként megkaptam az igen rangos „Rácz tanár úr” életműdíjat.

Az érdi Vörösmarty Gimnáziumban rendszeresen találkozom egykori kollégáimmal, diákjaimmal az öregdiák napokon, érettségi találkozókra. Mint alapító tanár, 2011-ben részese voltam az 50 éves jubileumi ünnepségeknek. 2015-ben együtt ünnepeltem az első érettségiző osztályunk öregdiákjaival az 50 éves találkozón. A következő évben már a saját osztályom tagjai ünnepelték az 50. évét. Ekkor döntöttünk arról, hogy eztán évente találkozunk. Én akkor közöltem, hogy az 51. évet Százhalombattán tartjuk, szülői házámban, pincéjében, és kertjében. Ez sikeresen lezajlott. Idén már az 52. évre készülünk. Az évek múlásával sorra következnek újabb osztályok 50 éves találkozóira. Ebben az évben az „örököl” osztályom, és ha megérem, 2022-ben a tagozatos osztályom tart 50 éves találkozót. Persze a többi általam tanított osztály meghívásának is

eleget teszek. A találkozókra, az egyéni beszámolók alapján jó érzés tapasztalni, hogy a kezdeti években Érdén tanult szintre valamennyi diákom, sikeres, szép életet él, boldogan emlékszik vissza az érdi diákévekre.

1994. szeptember estjén húgoméknál töltöttük édesanyánk társaságában. Én fényképeket készítettem. Amikor édesanyámat fényképeztem, megjegyezte, hogy ez lesz az utolsó kép róla. Azt is mondta, ha meghal, akkor biztosan hamarosan eladjuk battai családi házunkat. Mi lehurrogtuk, hogy ne mondjon ilyet. Valóban akkor készült az utolsó fotó Róla, hiszen február 18-án meghalt. Sajnos két év múlva Ilike húgom is követte őt. A családi házat én örököltem, Anyunak nem lett igaza.

Büszke vagyok rá, hogy halála és húgom halála után több mint 20 éven át feleségemmel és megözvegyült sógorommal, aki a mai napig kötődik hozzánk, megtartottuk a házat. Karbantartottuk, fejlesztettük, szépítettük. A kertet gondoztuk, ápoltuk, élveztük a szép virágokat, a megtermelt zöldségfélét, a sok fajta gyümölcsöt, a finom borokat, és a Duna közelségét. A kialakított díszkertben, a pincében gyakran szerveztünk összejöveteleket, fogadtunk vendégeket. Unokatestvérek, németországi rokonok,

barátok, szomszédok, egykori diáktársak, diákjaim többször találkoztak nálunk.

Néhány évvel ezelőtt elhatároztam, hogy ha megérem a 80. évét, bármennyire is nehéz szívvel, de a realitásokat tudomásul véve, mégis meg fogok válni a szeretett háztól. Ez az idő elérkezett. 81 éves koromban, 2017. őszén eladtam a házat, de továbbra is kötődünk Battához. Mindhárman örülünk annak, hogy megbecsültük drága szüleim örökségét.

BÜCSÚ A BATTAI CSALÁDI HÁZTÓL címmel meghívtam unokatestvéreimet hétvégére, egy Tolna megyei Hotelba. Kértem, fogadják el meghívásomat, így emlékezzünk együtt Szüleimre, Húgomra, szülőfalumra, battai életünkre. Erre az összejövetelre 2018. március 2-4. között került sor, amikor kellemesen töltöttük együtt az időt, élveztük a hely kínálatát.

Battától nem szakadunk el, hiszen a szülők, Ilike és a sok rokon a temetőben nyugszanak. A rokonokat is látogatjuk, örömmel találkozunk a szomszédokkal, barátokkal, ismerősökkel. Figyelemmel kísérjük a város fejlődését, őrizzük az Ófaluhoz kötődő emlékeinket. További sikereket kívánunk az óvárosi közélet szervezőinek.

Lejegyezte: Pfeiffer Ádám

Emlékezés Pfeiffer Ádámra

Ahogy idősödünk, egyre inkább az emlékeinkből élünk. Egyre kevesebben élnek körülötte olyanok, akik még emlékeznek emberekre, történetekre. Most egy olyan ember ment el közülünk, akire büszkék lehetünk. A Duna menti kis faluból indult el, és az ország első gimnáziumának igazgatója lett.

2024. április 15-én, 87 éves korában hunyt el dr. Pfeiffer Ádám tanár úr. Anyai ágon a battai Tóth családból származik. Nagyjaja, nagybátyja hentesek voltak. Édesapja, Ádám bácsi kereskedő. Évtizedekig hozzá jártak a falusiak, főleg az alszegiek vásárolni. Gyermekkoromban, nyáron anyám engem küldött a boltba, ahol aztán ott is ragadtam, sokszor reggeltől délig. A bolt illata, a vásárlók sokasága tetszett nekem, így aztán Ádám bácsi hatására magam is kereskedő lettem. Nyugalomba vonulása után, fiatal korom ellenére rám bízta a bolt vezetését.

A fiatal Ádám nem folytatta családjának foglalkozását, nem lett falusi boltos, sem

hentes, hanem tanár lett Érdén, a Vörösmarty Mihály Gimnáziumban biológia-kémia szakon, majd karrierje egyre magasabbra ívelt. Vezető tanára, majd igazgató-helyettese lett. Pest megyei szakfelügyelő, szaktanácsadó, tankönyvíró. Kutatásából sokat publikált, majd ledoktorált. Idővel az ország első gimnáziumában, az Apáczai Csere János igazgatója lett. Elnyerte az Apáczai életműdíjat. Méltán lehetünk büszkék rá. Engem nem tanított, de családjaink hosszú évtizedekig barátságot ápoltak, ami ránk, gyermekekre is átöröklődött. Édesanyja, Ica néni és édesanyám jó barátnők voltak.

Ádám a feleségével, Grétivel Budapesten laktak, de a nyarukat Százhalombattán töltötték a Fő utcai családi házban. Szeretett a kertben dolgozni, amíg egészsége bírta, de idővel meg kellett válnia a szülői háztól, és végleg Budapesten maradtak. Százhalombattától, amit annyira szeretett, soha nem vált el teljesen, de legtöbbször csak szomorú események miatt látogatott haza.

Amíg dolgoztunk, nem voltunk szorosabb kapcsolatban, de 2013-ban ez megváltozott. Szakértő munkatársammal, Jován Lászlóval elindítottuk a havonta megjelenő

Százhalom magazint, és az évi egy alkalommal kiadott Százhalom Kalendáriumot. Ádám már az elejétől hűséges olvasónk volt, szeretettel olvasott a régi, általa is ismert emberekről, történetekről. A megjelenés után rendszeresen felhívott, és elmondta a mindig hasznos véleményét.

Kérésre leírta családjának történetét, amely szorosan összefonódott a falu történetével. Megjelent nyomtatásban is (Volt egyszer egy Százhalom, 2018). Akit érdekel, sok mindent megtudhat a falu minden napjáról; háborúról, forradalomról, az 50-es évek borzalmairól is megjelentek írásaiban.

Fiatal korában mindennapos része volt a sport, ami aztán egy betegség következtében abbamaradt, de csak az aktív része. Összefogta Százhalombattai sportolni szerető fiataljait, focicsapatot hozott létre, amiről fénykép is maradt fenn. Szerettük volna megírni ezeknek az éveknek a történetét is, de ez már elmaradt. Ha valamit nem tudtam, hozzá fordultam, mert a felette lévő nemzedékből sokan nem éltek.

Szeretettel és tisztelettel emlékszem Ádámra, nyugodjék békében annak a falunak a temetőjében, amit annyira szeretett.

Jankovits Márta

Batta a korabeli országgyűlési iratokban III.

A városunkat érintő parlamenti jegyzőkönyvek és okiratok bemutatásának szentelt sorozatunk harmadik része a két világháború közötti időszakban, tehát hozzávetőlegesen a Horthy-korszakban keletkezett dokumentumokat veszi górcső alá.

1922 decemberében Cserti József, Lovasberény választókerület kigazda nemzetgyűlési képviselője felolvasta Nagy Pál Fejér vármegyei főispán egy bizalmas levelét, amely szerint jutalmat biztosított a megyéjéhez tartozó azon községek jegyzői számára, ahol a májusi–júniusi parlamenti választások zavartalanul zajlottak, valamint az eredmények a kormánypárt, tehát az Egységes Párt szája íze szerint alakultak. A levél szerint a megjutalmazott nótáriusok közé tartozott Kéri Gyula százhalombattai jegyző is, aki „helytállása” okán 1000 korona pénzügyben részesült. Cserti felszólalását az ellenzéki padsorokból élénk felzúdulás kísérte. A képviselő hozzátette, hogy a főispán a választások előtt is kiküldött a jegyzők számára körlevelet, amelyben biztosította, hogy azon jegyzők, akik a leghathatósabban segítik a kormánypárti jelöltek kampányát ill. megválasztását, jutalomban fognak részesülni, megsértve ezzel a választási rendeletet. Elmondása szerint ezek a „ráhatások” nem ritkán erőszakos nyomásgyakorlást jelentettek a karhatalom részéről. Cserti azzal vádolta interpellációjában a kormányt, hogy ők biztosították az összeget Nagy Pál főispán számára.

Városunk neve legközelebb csak 1927 áprilisában kerül elő, Kocsán Károly tatabányai képviselő hosszú felszólalásában, amely a magyar gazdaság aktuális állapotát részletezte. A dunai hajózás állapota kapcsán megjegyezte, hogy az első világháború óta olyan, a fővároshoz közeli helyeken, mint Százhalombatta, Tököl és Érd, szünetel a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási

Rt. (MFTR) tevékenysége, megnehezítve az ott élők közlekedését. Kocsán ezért indítványozta az ottani hajózási útvonalak újbóli létesítését. Kocsán érzékletesen bemutatta, hogy a hajózási lehetőségek évtizedes megszűnése miatt a battai szegény kistermelők arra vannak kényszerülve, hogy terményüket budapesti piacokon adják el. Ehhez azonban a helyi vasútállomásig három kilométert kell megtenniük gyalog, ki kell fizetniük a vasutat Kelenföldig, majd még helyben a villamosjáratot, és ugyanezeket visszafelé is, amely az esetleges piaci hasznukat el is viszi. Közbeszólásában Herrmann Miksa kereskedelmi miniszter elutasító volt, szerinte a lokális hajózás a helyiek rendelkezésére áll, és csak „kofahajót akarnak” a battai termelők.

Kocsán Károly (képünkön) életútjához mindenképp megjegyzendő, hogy 1945-től haláláig Százhalombattán élt, miután a kitelepítést elkerülendő önként elköltözött Budapestről. A kommunista hatalom így is üldözte; kuláknak nyilvánították, 25 hektáros földjét államosították. Ezután felesége kevéske nyugdíjából éltek. Gazdasági tönkretételével azonban nem elégedtek meg, helyi állampárti körök megpróbálták bevádolni a hatalomnál, de a battai pa-

rasztság kiállt Kocsán mellett, így eljárás nem indult ellene. 1965-ben halt meg. Az óvárosi Kocsán-kert őrzi emlékét.

1932 júniusában Százhalombatta azon 1171 község egyike volt, amelyek kérvényt nyújtottak be a Képviselőházhoz a trianoni békeszerződés mielőbbi revíziója érdekében. Településünk és a térség több más községének kérvényét Jánossy Gábor celldömölki képviselő ellenjegyezte. A községek tételes felsorolása biztosította, hogy e szimbolikus gesztus az országgyűlési napló lapjain az utókor számára megörökítődjék.

Az 1934–35. évi költségvetés vitája során Erődi-Harrach Tihamér tiszaföldvári képviselő említette mellékesen Százhalombattát 1934. május 1-jén. Hosszú beszédében röviden szót ejtett a régészeti ásatások nem megfelelő mértékű állami támogatásáról, amelynek keretében megemlítette, hogy a feltáratlanság okán az ásatási helyszínek fokozatosan pusztulnak, így pl. Százhalom esetében is, ahol, állítása szerint, már csak 8–10 halom áll épségben. A földek intenzív mezőgazdasági munkák alá vonása miatt ezeknek az ásatásoknak a véghezvitele prioritást kell, hogy élvezzen a kormány kultúrpolitikájában, és önálló tételt kell, hogy kapjon az állami költségvetési számsorok között.

Korszakunk utolsó jegyzete már a második világháború éveihez kötődik. 1942 júniusában Mester Miklós kormánypárti képviselő a tejellátás ügyében interpellálta Bánffy Dániel és Reményi-Schneller Lajos minisztereket. A tejszövetkezetek általános válságának egyik tüneteként Mester megemlítette, hogy amíg a Százhalombattai Tejszövetkezet 1939-ben, az utolsó békeévben 400 liter tejet szállított naponta Budapestre, addig ez a tevékenysége három évvel később jószerivel teljesen megszűnt. Mester szerint a tejtermelés csökkenése előidézte a tejszövetkezetek elsorvadását, a tej árának drasztikus emelkedését és a feketekereskedelem elterjedését.

Francz Norbert

Mitták Ferenc – Mittákné Bögre Ágnes

Más szemmel: Az első keresztes hadjáratban...

... a keresztes lovagok visszafoglalták Jeruzsálemet a muszlimoktól

1099. JÚLIUS 15.

II. Orbán pápa 1095. november 27-én, a franciaországi Clermont városában tartott zsinat lezárásakor fegyveres harcra szólított fel a szeldzsuk-törökök ellen, hogy a Szentföldet Jeruzsálemmel együtt szabadítsák fel a hitetlenek uralma alól.

A szeldzsukok 1071-ben foglalták el Jeruzsálemet, és attól kezdve rendszeresen gátolták a nyugati zarándokok folyton növekvő áramlatát abban, hogy eljussanak Jézus Krisztus sírjához. – „Jeruzsálem környékéről és Konstantinápoly városából szörnyű hírek keltek szárnyra – mondta a pápa –, az ottani keresztények országait megátkozott, istentelen népség igaztala. Rabolnak, fosztogatnak s tűzzel-vassal pusztítják hittestvéreinket.”

A pápa hosszan sorolta a hitetlen törökök által a Szentföld ártatlan keresztényei ellen elkövetett állítólagos atrocitások borzalmas részleteit. II. Orbán végül így buzdította nagyszámú hallgatóságát: „Ó, ti bátor harcosok, legyőzhetetlen elődeitek örökösei! Félre a köztetek lévő gyűlölködéssel és ellenségeskedéssel! Keljetek útra Krisztus Szent Sírjához, ragadjátok ki a Szent Földet a gyarló hódítók kezéből, s uralkodjatok ti felette!”

A pápa szavai lelkesedést keltettek, s a tömeg egy emberként zúgta: „Deus volt!” („Isten így akarja!”) A keresztesek – akik nevüket választott jelképükről, a keresztéről kapták – nekiláttak, hogy megszervez-

Jeruzsálem ostroma

zék Krisztus hadseregét. A kereszteseknek bűnbocsánatot ígértek, valamint biztosították vagyonuk védelmét távollétük idejére. Amennyiben meghalnak a harcban, teljes bűnbocsánat vár rájuk és örök élet, hirdette II. Orbán.

A pápa hívó szava nem maradt hatástalan, egész Nyugat-Európa megmozdult. Kezdetben kisebb, döntően szegénypa-

rasztokból és kalandorokból álló csapatok alakultak, de ezek már Európában (pl. Rajna mentén) dúltak, fosztogattak, úgyhogy szét kellett verni őket. Két rendezetlen sereg eljutott Kis-Ázsiába, de a szeldzsukok lemészárolták őket.

Az igazi lovagi hadak 1096. augusztus 15-én indultak el kelet felé, Konstantinápolyt jelölve meg gyülekezési helyként. A

keresztesek fővezére Bouillon Gottfried lotharingiai herceg volt. Mellette 4 másik hadvezér indult a Szentföldre, nevezetesen: Balduin flandriai gróf, Rajmund toulouse-i gróf, Bohemund tarantói gróf, illetve utóbbi unokaöccse, Tankréd.

Gottfried hadserege Magyarországon és a Balkánon át vonult, Rajmund a dalmát tengerpart mentén haladt, Bohemund a tengeri utat választotta. A seregek végül Konstantinápolynál találkoztak, a létszámuk elérte a 40 ezer főt, s az előzetes egyeztetések alapján Bouillon Gottfried átvette az egyesített kereszties hadsereg vezetését.

A keresztiesek átkeltek a tengerszoroson, s Anatóliában folytatták útjukat. Útközben több várost érintettek. Antiochiát szabályos ostrommal vették be, de a helyi keresztény lakosság segítsége nélkül valószínűleg nem lettek volna sikeresek. Végül 1099. június 7-én Jeruzsálem falai alá érkeztek. A 40 ezer fős seregből csak 1500 volt lovag, és 20 ezer a gyalogos katona, a többiek pedig zarándokok és különféle egyházi emberek, akikre a harcban nem lehetett számítani.

Ekkor, 1098 óta Jeruzsálem már nem a szeldzsuk-törökök, hanem az egyiptomi Fatimidák kezében volt. A Szent Város a középkori világ egyik nagy erődítménye volt, hatalmas falakkal, védművekkel. Jeruzsálem egyiptomi kormányzója Iftikár ad-Daula jól felkészült az ostromra (élelmiszer, vízkészlet, tartalék anyagok).

A keresztiesek június 13-án indították az első általános rohamot, mivel egy remete arra biztatta őket, hogy azonnal támadjanak és a siker nem marad el. A védők visszaverték a támadást, amely 700 halottjába került a kereszties seregnek. A június 15-ei haditanácson elhatározták, hogy ostromtornyokat építenek, s bővítik a fegyverzetek és létrák számát.

Június 17-én segítséget kaptak: 2 genovai gálya és 4 angol hajó kötött ki Jaffa kikötőjében. Élelmiszert és fegyvert hoztak, de volt a rakományban az ostromgépek előállításához szükséges kötél, szög és csavar is. Három hét alatt elkészültek a vetőszerkezettel felszerelt, guruló favárak (ostromtornyok). Július 10-én az ostromtornyok a rendeltetési helyükre kerültek. 1099. július 14-én – a védők elkeseredett ellenállása mellett – sikerült az ostromtornyokat a falak mellé gördíteni.

1099. július 15-én reggel Bouillon Gottfried kezdte meg a végső rohamot az északi falnál, vele volt testvére, Boulogne-i Eustache. Sikerült hidat húzniuk a torony és a fal teteje közé, s a lotharingiai sereg színe-java behatolt az erődbe. Gottfried a közelharcban edzett testőrlovagjaival a falon küzdött, s lekasaboltak minden ellenálló védőt. Amint a fal egy részét bevették, létrákon már tömegesen másztak fel a keresztiesek a várba. Egy csapat lovag az Oszlop kapuhoz tört, és megnyitotta a főszereg előtt. Még ugyanebben az időben Tankréd és a normandiai Róbert lovagjai is rést ütöttek a falon, s benyomultak a város utcáiba. Nem sokkal később Rajmund gróf provençe-i csapatai is áttörték Jeruzsálem védelmi gyűrűjét. Jeruzsálem sorsa megpecsételődött. A harc a város utcáin tombolt tovább.

Jeruzsálem ostroma (Émile Signol)

Iftikár kormányzó visszaszorult a fellelgvár Dávid tornyába, s itt hatalmas özszeget kínált fel a maga és testőrei életéért Rajmundnak, aki ráállt az alkura. Iftikárt az embereivel kikísérték a városból és szabadon elvonulhattak. Ők voltak az egyetlen túlélők, mivel a keresztiesek

óriási vérengzést követtek el az elfoglalt városban: több tízezer – arab források szerint 70 ezer – ártatlan nőt, gyermeket, férfiakat és öregeket mészároltak le válogatás, vallási hovatartozásra tekintet nélkül. A templomokba és zsinagógákba menekültek rágyújtották az épületeket, s a bennlévők ott haltak tűzhalált. A jeruzsálemi mészárlás a kortársakat és az utókort is elborzasztotta.

A gyilkolás mellett a keresztiesek a fosztogatásból és a zsákmányszerzésből is kivették a részüket.

A harc elültével a kereszties vitézek, a hercegek, a lovagok és a papok vezetésével elzarándokoltak a Szent Sírhoz, és hálát adtak az Istennek a győzelemért.

A város jövőjéről is tanácskoztak: végül is Bouillon Gottfriednek ajánlották fel a királyi koronát, aki a megtiszteltetést elfogadta, a királyi rangról viszont lemondott. Helyette az „Advocatus Sancti Sepulchri” („Szent Sír Védelmezője”) hódolatteljes címet választotta.

Jeruzsálemet 1187. október 2-án Szaladin szultán visszafoglalta a keresztiesektől, ezzel megszűnt a keresztény uralom a Szentföldön, bár a kereszties hadjáratok még folytatódtak, mígnem 1291-ben Akkon, az utolsó keresztény erőd el nem esett a muszlimokkal szemben.

FŐSZEREPLŐK

Bouillon Gottfried (1061 körül – 1100), az első kereszties hadjárat egyik vezetője, lotharingiai herceg. Már ifjúkorában kitűnt katonai rátermettségével, emellett vallásos és szerény jellemével. Nagybátyjától

örökölte meg Alsó-Lotharingiát, amelyhez 1087-ben jutott hozzá. Amikor II. Orbán pápa 1095-ben keresztes hadjáratot hirdetett a Szentföld felszabadítására, Gottfried felvette a keresztet és az első keresztes hadjárat egyik hadseregének

a bizánciak ellen is. 1110-ben a nagybátyja átadta neki az antiochiai fejedelemséget, így a legnagyobb keresztes állam uralkodója lett. Az állandó hadakozásban egészsége megromlott (többször megsebesült) és fiatalon, 36 éves korában

igaz is a keresztes hadjáratok összességére – 1096 és 1291 között összesen kilenc volt –, megítélésünk szerint az első kivételt képez. Kivétel annyiban, hogy ekkor még nemigen lehetett felmérni a lehetőségeket, s ha bíztak is a hadjárat sikerességében, annak kimenetele mégis erősen kérdéses volt. Következésképp az első keresztes hadjáratot valóban vallásos érzület vezérelte, sokkal őszintébben, mint a későbbiekben.

A történelemtudomány, a közvélekedés keveset foglalkozik a keresztes lovagok kegyetlenkedéseivel, pogromjával Jeruzsálem elfoglalását követően. A keresztény hit nevében tízezrével, arab források szerint mintegy 70 ezer városlakót (asszonyokat, gyerekeket, időseket) gyilkoltak le. Erre még a XXI. században is emlékezni kellene és elítélni. Még akkor is, ha a középkori háborúk velejárája volt a kegyetlenkedés nemcsak a csatatereken, hanem a civil lakossággal szemben is, elég itt a tatár seregek kegyetlenkedéseit példaként felhozni (pl. 1240-ben Kijev elfoglalásakor a védők és a lakosság legyilkolása, 1241–42-ben Magyarország lakossága minimum felének elpusztítása). De a napjainkban folyó háborúk (orosz-ukrán, 2022-től; izraeli-Hamasz háború, 2023 októbertől) szintén bizonyítják, hogy humánus háború nincs, a legjobban a civil lakosság sínyli meg a harcokat, sokszor tényleg nem érteni, hogy löhetik, bombáztatják a lakóházakat?

ÖSSZEGZÉS

Az első keresztes hadjárat (1096–1099) a keresztény Európa nagy hadi vállalkozása volt, hogy Jeruzsálemet, a Szentföldet a muzulmán uralom alól felszabadítsa, és a keresztény zarándokok így újra látogathassák a szent helyeket.

Jeruzsálem 1099-es visszafoglalása megalapozta azt a több évszázadon át tartó keresztény uralmat a Szentföldön, amelynek eredménye nem annyira vallási vagy hatalmi jellegű volt, hanem inkább kulturális téren hozta meg gyümölcsseit. Nagy Sándor és a hellenizmus kora után ekkor keveredett másodszer nagyobb mértékben a Kelet és a Nyugat kultúrája, s a civilizációk találkozása mindig felgyorsította a szellemi és a technikai fejlődést is. ■

Részlet Mitták Ferenc - Mittákné Bögre Ágnes: **Más szemmel 2** – 48+2 újabb magyar és világtörténelmi eseményről és személyről c. könyvéből

Jeruzsálem látképe (Konrad Grünenberg, 1486)

vezére lett. 1096. augusztus 15-én kelt útra serege élén. Magyarországon keresztül vonult délre – Könyves Kálmán királlyal megállapodást kötött –, s végül hároméves út után, nagy nehézségeket legyűrve, jutottak Jeruzsálem falai alá. 1099. június 7-én kezdték meg a keresztes hadak Jeruzsálem ostromát, a fővezér Bouillon Gottfried volt. Kiváló hadvezérnek bizonyult, ostromtornyokat építtetett, s a döntő rohamot ő vezette 1099. július 15-én.

Bátorsága és diplomáciai érzéke miatt őt választották meg Jeruzsálem királyának, de ő megelégedett a „Szent Sír Őrzője” címmel. Sikerral harcolt a muzulmánok ellen, megvédte Jeruzsálemet. Bouillon Gottfried emlékét Tasso örökítette meg, a „Megszabadított Jeruzsálem” c. eposzában.

Tankréd (de Hauteville, 1076–1112), Galilea és Antiochia fejedelme. Kiváló lovagi nevelést kapott ifjúkorában, bátor és vakmerő lovaggá vált. Nagybátyja, Bohemund seregében, mint annak alvezére, részt vett az 1096-ban kezdődő első keresztes hadjáratban. Különösen Nikaia, Antiochia és Jeruzsálem ostrománál tűnt ki bátorságával és vitézségével. 1099-től Galilea fejedelme lett.

Sokat háborúzott a mohamedánok, de

meghalt. Tankréd alakja a keresztes lovag mintája lett a későbbi korokban: Torquato Tasso a „Megszabadított Jeruzsálem” című eposzában őt tette a lovagok példaképévé; Madách Imre pedig „Az ember tragédiájá”-ban róla mintázta meg a középkori keresztes lovag ideálját.

MEGJEGYZÉSEK, FELVETÉSEK, GONDOLATOK

A középkori történelem jelentős eseményei voltak a Szentföld muzulmánok uralma alóli felszabadítását célzó keresztes hadjáratok (1096–1291), melyek egész Nyugat- és Dél-Európát, de még Közép-Európát is mozgósították (pl. 1217-ben II. András magyar király is részt vett egy ilyen hadjáratban). A késői emlékezet keveset foglalkozik a hadjáratokkal, azok katonai, gazdasági, társadalmi, kulturális hatásaival. Ezt pótolni lenne időszerű.

A történészek számtalan okkal magyarázzák a keresztes hadjáratok indítékait, s gyakran hivatkoznak társadalmi és gazdasági okokra, nevezetesen, hogy Európában túl sok volt a föld nélküli lovag, akik számára ezek a meggazdagodás reményét nyújtották. Nos, ha mindez

GALÉRIA

Százhalom

2024. JÚLIUS

1 HÉTFŐ	Tihamér, Annamária, Olivér, Áron	8 HÉTFŐ	Ellák, Edgár, Eperke	15 HÉTFŐ	Örkény, Henrik, Roland	22 HÉTFŐ	Magdolna, Mária, Magda	29 HÉTFŐ	Márta, Flóra
2 KEDD	Ottó	9 KEDD	Lukrécia, Veronika, Hajnalka	16 KEDD	Valter, Irma	23 KEDD	Lenke, Brigitta, Apollinár	30 KEDD	Judit, Xénia, Péter
3 SZERDA	Kornél, Soma, Tamás	10 SZERDA	Amália, Melina, Engelbert, Ulrika	17 SZERDA	Endre, Elek, András	24 SZERDA	Kinga, Kunigunda, Kincső, Krisztina	31 SZERDA	Oszkár, Ignác, Bató
4 CSÜTÖRTÖK	Ulrik, Erzsébet	11 CSÜTÖRTÖK	Nóra, Lili, Nelli, Benedek	18 CSÜTÖRTÖK	Frigyes, Milla, Hedvig, Mirkó	25 CSÜTÖRTÖK	Kristóf, Jakab	1 CSÜTÖRTÖK	Boglárka, Nimród, Alfonz
5 PÉNTEK	Emese, Sarolta, Lotti, Antal	12 PÉNTEK	Izabella, Dalma, Eleonóra	19 PÉNTEK	Emília	26 PÉNTEK	Anna, Anikó, Joakim	2 PÉNTEK	Lehel
6 SZOMBAT	Csaba, Mária	13 SZOMBAT	Jenő, Henrik	20 SZOMBAT	Illés, Margaréta	27 SZOMBAT	Olga, Liliána, Natália, Pantaleon	3 SZOMBAT	Hermina, Lídia, Kamélia, Mirtill
7 VASÁRNAP	Apollónia, Vilibald, Bene	14 VASÁRNAP	Örs, Stella, Kamil	21 VASÁRNAP	Dániel, Daniella, Lőrinc	28 VASÁRNAP	Szabolcs, Alina, Ince, Gyöző	4 VASÁRNAP	Domonkos, Dominik, János, Dominika

